

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร
อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

กนิษฐิกา พรหมวาทย์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร
อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ACADEMIC LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN YOKKRABAT GROUP, SAM NGAO DISTRICT,
TAK EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร
อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ของ กนิษฐิกา พรหมวาทย์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. วรณกร พรประเสริฐ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	กนิษฐิกา พรหมวาทย, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลันติ บุรณะชาติ
คำสำคัญ:	ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา จากผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยแยกเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า 2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้นแบบที่ดี 2.2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน เพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน 2.3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษา เพิ่มพูนศักยภาพ พัฒนานวัตกรรมสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน 2.4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และ 2.5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์และโทษ ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

Title: ACADEMIC LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS IN YOKKRABAT GROUP, SAM NGAO DISTRICT, TAK EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author: Kanitthika Promwat, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. santi Buranachart

Keywords: Academic Leadership in the Digital Age

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study academic leadership in the digital age of school administrators in the Yokkabat group, Samngao District, under the Tak Primary Educational Service Area Office1. 2) to study the guidelines for developing academic leadership in the digital age of school administrators in the Yokkabat group, Samngao District, under the Tak Primary Educational Service Area Office 1. The sample group used in the study was school administrators. and teachers in educational institutions in Yokkrabat group, Samngao District, under the Tak Primary Educational Service Area Office 1. The group consisted of 126 people.The research tools were questionnaires and interview forms. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research revealed that 1) Academic leadership in the digital age of school administrators in the Yokkabat group, Samngao District, under the Tak Primary Educational Service Area Office 1 found that in the overall academic leadership in the digital age of school administrators school administration in 5 areas at a high level in all 5 aspects.The aspect with the highest average was the development and promotion of technological advancement of personnel, Citizenship in the digital age, Excellence in the use of technology for learning, Creating a learning network in the digital age and digital leadership vision, respectively. 2) Academic Leadership Development Guidelines in the Digital Age of School Administrators in the Yokkabat Group, Samngao District, under the Tak Primary Educational Service Area Office 1, divided into 5 aspects, it was found that 2.1) Digital Leadership Vision School administrators should develop themselves to keep pace with technological changes. 2.2) Building a learning network in the digital age School administrators should plan their operations. Increase the potential and learning opportunities in the form of online learning through the use of technology for teachers and students. 2.3) Excellence in the use of technology for learning. School administrators should encourage personnel in educational institutions to increase potential Develop innovative learning management formulas 2.4) Personnel development and promotion of technological advancement School administrators should promote and support the organization of motivational activities. exchange and learn from each other, and 2.5) citizenship in the digital age School administrators should raise awareness for learners to see the benefits and harms. Encourage legal and ethical use of technology in responsible use.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, นายสุรศักดิ์ เอี่ยมทุเรียน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และนางสาวสกุณา อินออยู่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า และขอขอบพระคุณ นายวินัย เมฆหมอก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 นางอรชร ปราจันท์ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล นายสุรศักดิ์ เอี่ยมทุเรียน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา นางสาวสกุณา อินออยู่ ผู้อำนวยการโรงเรียน นางสาวจรัญรักษ์ แสงแก้ว ตัวแทนครู และผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอขอบและอุทิศแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดถึงครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

กนิษฐิกา พรหมวาathy

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล	9
ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล.....	24
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1	74
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 1	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่ม ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1	80
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 1	93
บทที่ 5 บทสรุป	102
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผลการวิจัย	109
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย	134
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการให้สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย	141
ภาคผนวก ง การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา	144
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัล 5 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1	83
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล (N = 126)	84
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (N = 126).....	86
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการ เรียนรู้ (N = 126).....	88
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีของบุคลากร (N = 126).....	90
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (N = 126).....	92

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของ ISTE ปี 2009	44
ภาพ 2 แสดงมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียนของ ISTE ปี 2016.....	47
ภาพ 3 แสดงมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักการศึกษาของ ISTE ปี 2017	48
ภาพ 4 แสดงมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำทางการศึกษาของ ISTE ปี 2018	50
ภาพ 5 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอกจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่โลกอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ 2548 (Millennium Development Goals: MDGs2030) และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยภายใน จากนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) และวิกฤตสังคมสูงวัย ล้วนมีผลกระทบต่อการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันมากมาย นักวิชาการหลายท่านเรียกสังคมในอนาคตด้วยชื่อที่แตกต่างกัน ทอффเลอร์ อัลวิน (2538) ใช้ชื่อเรียกว่า ยุคคลื่นลูกที่สาม (The third wave) กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกจะเป็นการปรับเปลี่ยนที่มีความเป็น “ทั้งโลก” (Global) โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กัน มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ความเป็นไปในสังคม การเมืองการปกครอง มีการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความทันสมัยใช้เป็นตัวขับเคลื่อนสังคมโลก ในขณะที่ อีริค ชมิดท์ และโคเฮน เจเรด (2557) เรียกว่า ยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงโลก (The New Digital Age) นอกจากนี้แล้ว ยังถูกเรียกในชื่ออื่น ๆ อีกว่าเป็น ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ยุคโลกไร้พรมแดน (Borderless world)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการเข้าถึงและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือที่เรียกว่าโลกไร้พรมแดน เป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาด้านการศึกษาของชาติเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดในหมวดที่ 9 คือให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยี การศึกษา ในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ผลิตนวัตกรรมและให้ เป็นผู้ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ รวมทั้งมี ทักษะการผลิตนวัตกรรมเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ในมาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทักษะ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นก้าวแรกเพื่อให้มีความรู้และทักษะอย่างพอเพียงที่จะใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการเรียนรู้ มาตรา 67 รัฐบาลต้องจัดสรร ส่งเสริมให้มีการวิจัย พัฒนาการผลิตนวัตกรรม และพัฒนาเทคโนโลยี รวมไปถึงการนิเทศ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา สารสนเทศเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาอย่างมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้น บทบาทที่สำคัญของสถานศึกษาจึง ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทั้งทักษะและความรู้ การรู้เท่าทันในเรื่องการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล

เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง อันเป็นผลมาจากการแข่งขันเพื่อ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ความหลากหลาย ทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ตลอดจนข้อมูลที่สามารรถเข้าถึงได้ในทุกมุมโลก ความล้ำหน้าทางเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลก การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการ พัฒนาคคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมโลกต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมให้ก้าวไปสู่โลกในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้นำองค์กรในฐานะ ผู้บริหารและรับผิดชอบองค์กรต้องมีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทาง ขององค์กรที่เหมาะสมกับยุคสมัย มีภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่าบุคคลอื่น และขับเคลื่อนนโยบายการบริหารไปพร้อมๆกับสังคมโลก บริหารจัดการองค์กรจนเกิดการ พัฒนาไปสู่องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล จัดการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะที่สอดคล้องกับการเป็นพลโลกในอนาคต

เนื่องจากยุคดิจิทัลเป็นยุคที่เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จากการเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างง่ายและรวดเร็วของคนทุกเพศ ทุกวัย สถานศึกษาจึงต้องจัดภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนเพื่อไม่ให้เกิดโทษจากการใช้เทคโนโลยีนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถนำเทคโนโลยีใหม่มาสร้างความ โดดเด่นและแตกต่าง มีวิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ สูงสุด การจัดการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีใหม่สู่ห้องเรียน การใช้โปรแกรมแอปพลิเคชันต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการ

เรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้การใช้วัตกรรมการ
 ของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อันเกิดจากการยอมรับเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้
 ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพด้วยภาวะผู้นำดิจิทัล (ต้องลักษณะ บุญธรรม, 2559)

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการ
 บริหารงานวิชาการ ในสถานการณ์ชีวิตวิถีใหม่จากการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในยุคดิจิทัล
 เป็นประเด็นสำคัญในปัจจุบัน การรับรู้ข่าวสารเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้
 เกิดการรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำวิชาการ
 ในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ และนำมาเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่
 ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด ระเบียบวิธีการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการศึกษา
 ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสร้างพลังในการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์
 สูงสุด (จิณณวัตร ปะโคทัง, 2561) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนั้นจะต้องมี
 ลักษณะของการเป็นผู้นำที่สามารถเชื่อมโยงและนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้
 ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร
 รวมถึงต้องมีการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา
 อย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก เป็นโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน
 ในเชิงวัฒนธรรม โครงสร้างส่วนใหญ่ของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นโรงเรียนขนาด
 กลางและขนาดเล็ก พื้นที่โดยรอบเป็นภูเขาติดธรรมชาติ มีสถานท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้
 ทางวัฒนธรรม ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
 ด้วยระยะทาง 56 กิโลเมตร บริบทของผู้บริหารในกลุ่มยกกระบัตร จึงมีความสำคัญต่อการ
 ส่งเสริม การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูและ
 บุคลากรทางการศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพ และ
 ส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ต้องเป็นผู้นำ
 เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ
 เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ตลอดจนจนสร้างความร่วมมือของการปฏิบัติงาน
 ร่วมกันภายในสถานศึกษานำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้
 ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ
 บริหารสถานศึกษา เพราะถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จะส่งผล
 ให้ผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับศรัทธา และร่วมมือปฏิบัติงานตามภารกิจ

จนบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครู จำนวน 114 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 126 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล จากสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) สหรัฐอเมริกา โดยการจัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3

ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

2. ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 126 คน ผู้วิจัยได้นำผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกลุ่มขึ้นไป หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของแต่ละฝ่ายงานในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป 2) มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป 3) มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป 4) ได้รับรางวัลต่าง ๆ ในด้านการบริหารงานในระดับดีเยี่ยม และมีประสบการณ์ในการบริหารงานอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1 ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของการศึกษาแนวทางไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

นियามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงบทบาทออกมาเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้มีผลต่อการปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จด้วยความเต็มใจ พร้อมที่จะให้ความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคดิจิทัลบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร อำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ในการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้

ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ตอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา การสร้างความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ยาก สร้างความปลอดภัยในระบบการศึกษา มีความตระหนักร่วมกันในผลสำเร็จของเป้าหมายและแผนงาน

ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ภาวะผู้นำทางดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ผ่านการใช้ทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม พัฒนาตนเองและสถานศึกษาให้ทันต่อสังคมโลกยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ พัฒนาทักษะในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างมืออาชีพ มีความต่อเนื่อง รวดเร็ว

และเกิดการบูรณาการร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาที่มีแนวโน้มต่อความทันสมัย เน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ พัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมการมีทักษะการทำงานแบบไร้ขีดจำกัด สร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เข้าใจธรรมชาติทางวัฒนธรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม รวมไปถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างถูกกฎหมาย และมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร การแสดงถึงความเป็นผู้นำในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการในแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยทั้ง 5 องค์ประกอบ ถือเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะผู้นำในเชิงบูรณาการเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในปีการศึกษา 2565

ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาในการทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
 - 2.2 คุณลักษณะของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
 - 2.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
 - 2.4 การสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
 - 2.5 บทบาทของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 3.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 3.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล
 - 3.3 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

มีนักวิชาการผู้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายท่าน ในหลายลักษณะ ตามมุมมองที่ต่างกันตามแนวทางของแต่ละท่านได้ศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

ชาญชัย อาจินสมัจจาร (2552, หน้า 1) กล่าวว่า ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้เป้าประสงค์ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบรรลุความสำเร็จภาวะ

ผู้นำไม่ใช่สิ่ง ลึกลับที่ปัจเจกบุคคลมีแต่คนอื่นไม่มีภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ใคร ๆ ก็สามารถปรับปรุงโดยการศึกษาและใช้ คุณสามารเป็นผู้นำได้ถ้าคุณมีความแน่วแน่ในการพัฒนาความสามารถที่สร้างผู้นำ

ถาวร เล็งเอียด (2550, หน้า 150) ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนมีแนวคิดในการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีวิธีการจัดการตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพบริหารจัดการสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

วีรชาติ วิลาศศรี (2550, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน รวมไปถึงการสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของคณะครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเรียน มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา

สมสะนิต วงคำจัน (2551, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีการประดิษฐ์คิดค้นต่อการนำ และการบริหารบุคลากรในการปฏิบัติงานใน สถานศึกษามีการกระทำหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จเสริมสร้างให้กระบวนการ จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้น สามารถแสดงบทบาทได้อย่างชัดเจนทางด้านคุณลักษณะ และพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทางกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงระบบการเรียนการสอน

สิร์รานิ วสุภัทร (2551, หน้า 29) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการเข้าถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างสร้างสรรค์ ที่จะสามารถจูงใจ โน้มน้าวใจ หรือชี้้นำให้บุคลากรภายในสถานศึกษา รวมไปถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความตระหนัก และเข้าใจในเป้าหมายของการจัดระบบการศึกษา มีความสามัคคี รวมใจสัมพันธ์กัน เพื่อให้งานบรรลุตรงตามคุณภาพของการจัดการเรียนการศึกษา รวมไปถึงคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ไพเราะ พัดตาสิงห์ (2554, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า เป็นการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร โดยมีแนวทางในการให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีความสำเร็จบรรลุตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนด

สุพชาติ ชุ่มชื่น (2554, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางวิชาการให้บังเกิดผลดีต่อการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Carter and Klotz (1990, p. 15) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ ผู้สอนต้องเป็นผู้นำในการปรับพฤติกรรมผู้เรียน ในลักษณะข้างต้น ผู้บริหารจะถือว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

Wildy and Dimmock (1993, p. 23) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ครอบคลุมทั้งภาระงานของผู้บริหารที่ต้องจัดการด้วยตนเอง หรือการมอบหมายภาระงานให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานแทน เป็นการสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะประกอบด้วยภาระงานสำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้ กำหนดจุดประสงค์ การดำเนินงานของสถานศึกษา เตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ติดตามนิเทศผู้สอน เป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคลากร

Glickman (1985 as cited in Blasé and Blasé, 2001, p. 131) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือการบูรณาการของงานเพื่อให้การช่วยเหลือโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นักเรียน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตร

Girvan (2001, p. 1) ได้กล่าวถึงผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารถือเป็นแกนกลางของความพยายามในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ผู้จัดระเบียบองค์กร ผู้นำและผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น

McEwan (2003, p. 6) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า ภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีนักเรียน ครูผู้สอน และหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

จากที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนภายในสถานศึกษาโดยตรง ชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน โน้มน้าว ให้ผู้ตามมีความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันปฏิบัติงานในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนา การสร้างบรรยากาศ

ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อการบริหารงานทางวิชาการ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในโรงเรียน การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของโรงเรียน นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

Hallinger and Murphy (1985, p. 221–224) ได้กำหนด องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ หรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบใหญ่ และ 11 องค์ประกอบย่อยของสถานศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดภารกิจของโรงเรียนจากขอบเขต งานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และการสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบ จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน จะต้องมีความชัดเจนที่มงานมีส่วนในการกำหนด แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้ง่ายต่อการนำไปสอน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน เป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีขึ้น เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับทราบโดยทั่วกัน

2. การจัดการด้านการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู การเรียนของนักเรียน และการประสานการจัดการเรียนการสอน จำแนก เป็น 3 ด้าน คือ

2.1 การนิเทศติดตามและการประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้

2.2 การผลงานงานด้านการใช้หลักสูตร

2.3 การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

3. การอำนวยความสะดวกในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ

3.1 การควบคุมเวลาในชั้นเรียน

3.2 การใส่ใจดูแลผู้เรียนและผู้สอนอย่างใกล้ชิด

3.3 การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สอน

3.4 การจัดแนวทางส่งเสริมการสร้างอาชีพ

3.5 การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ

3.6 การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการตาม

Kroeze (1989 อ้างอิงใน น้ำฝน รักษากลาง, 2553, หน้า 17) ค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพมี 4 ด้าน ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับเป้าหมายโดยการตั้งเป้าหมายทางวิชาการ ตั้งความหวังเกี่ยวกับ คุณภาพของผู้เรียนไว้สูง

2. การจัดการองค์การและการประสานงาน มีการทำงานเพื่อความมีประสิทธิภาพและ ความมีประสิทธิภาพ

3. ความสามารถและความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และไว้ใจ ได้สร้างทางเลือกที่หลากหลาย ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอน

4. ความมีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน ผู้ปกครองชุมชน และนักเรียน

Rutherford (1987 อ้างอิงใน น้ำฝน รักษากลาง, 2553, หน้า 17) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพมี 4 ด้าน คือ

1. มีวิสัยทัศน์ ทำงานไปสู่เป้าหมาย เน้นความก้าวหน้าที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสานงานหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ ทำงานเป็นทีมให้ ความสำคัญกับเป้าหมายของโรงเรียนอย่างเต็มที่

2. สร้างสภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้

3. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปในโรงเรียน มีความรู้ดีเกี่ยวกับวิธีการที่ครูและนักเรียนปฏิบัติ

4. ปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ มีความยืดหยุ่นต่อความแตกต่างของรูปแบบและกลยุทธ์ในการสอนของครูแต่ละคนเข้าแทรกแซงก้าวท้าวเท่าที่

Bamburg and Andrews (1990, Online) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทาง วิชาการที่มี ประสิทธิภาพ พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ

1. วิสัยทัศน์ ต้องเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. การสื่อสารวิสัยทัศน์ เป็นการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ให้กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ รับทราบ เพื่อการสนับสนุนวิสัยทัศน์ดังกล่าว

3. การเตรียมการ เป็นการเตรียมการและเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำวิสัยทัศน์ดังกล่าว

4. การจัดการ เป็นการจัดการเพื่อให้วิสัยทัศน์บังเกิดผลเป็นจริง
ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวความคิดของ Weber

Weber (1989 อ้างอิงใน น้ำฝน รักษากลาง, 2553, หน้า 16) ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน
2. การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. การสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู
4. การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน
5. การประเมินผลโปรแกรมการสอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวความคิด McEwan

McEwan (2003, p. 13) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายทางวิชาการที่ชัดเจน
2. การสร้างทีมงาน (Staff)
3. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. การสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
5. การตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงาน
6. การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ
7. การสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงานและผู้ปกครอง

Glickman (1990 อ้างอิงใน น้ำฝน รักษากลาง, 2553, หน้า 19-25) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบที่มีรากฐานมาจากการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนประกอบด้วย 3 ด้าน ใหญ่ ๆ คือ ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน ด้านภาระหน้าที่ และด้าน ทักษะที่จำเป็นซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน (Knowledge base) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อใช้เป็นฐานในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

1.1 โรงเรียนที่มีประสิทธิผล เป็นความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ที่สนับสนุนโดย การวิจัย ซึ่งงานวิจัยชิ้นสำคัญ ๆ ทุกงาน ต่างบันทึกลักษณะพิเศษของโรงเรียน ที่มีประสิทธิผลว่าคณะ ครูต่างมีความเห็นพ้องในจุดประสงค์เดียวกันและมีความเชื่อมั่น ในความสำเร็จ การที่ลักษณะดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูในโรงเรียนรับรู้ว่าคุณเอง เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ยิ่งใหญ่และทำงานเพื่อการจัด การศึกษาให้กับนักเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องประกอบด้วย การมีพันธกิจที่ชัดเจน และเน้นความเป็นเลิศ ทางวิชาการ มีผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ตั้งความ คาดหวังเกี่ยวกับ ครูและนักเรียนไว้สูง มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่เสมอ มีบรรยากาศที่ เอื้อต่อ การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับปกครอง ชุมชน และให้ความสำคัญกับการบรรลุทักษะเบื้องต้น ของผู้เรียน

1.2 การสอนที่มีประสิทธิผล การสอนที่มีประสิทธิผลที่สนับสนุนโดยการวิจัย เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางวิชาการ งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผลจะบอกให้ ผู้บริหารโรงเรียนทราบถึงวิธีการที่ทำให้การสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ถึงแม้ว่างานวิจัย ดังกล่าวจะไม่ได้ บอกถึงวิธีการที่ดีที่สุดเนื่องจากขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโรงเรียนแต่ละแห่ง ที่จะต้องเลือกวิธีที่ดีที่สุด สำหรับนักเรียนของตนเอง เช่น ถ้าโรงเรียนตั้งเป้าหมายให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ที่สูง ผู้นำทางวิชาการก็จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย ทางการสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเป้าหมายดังกล่าว ดังนั้น งานวิจัยเกี่ยวกับการ สอนที่มีประสิทธิผลจึงเป็นหนทางที่เหมาะสมชัดเจน เป็นรูปแบบโดยตรงของการสอน และเป็น สิ่งที่สมเหตุสมผลสำหรับการนำมาใช้ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน

1.3 ปรัชญาและความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษา หมายถึง ปรัชญาและความ เชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ที่เกิดจากการนำองค์ประกอบด้านความรู้ เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และการสอนที่มีประสิทธิผลบรรจุลงในปรัชญาและความเชื่อ ในการจัดการศึกษาซึ่ง สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) ปรัชญาประสบการณ์นิยม (Experimentalism) และปรัชญาอัตนิยมหรือ อัตถิภาวนิยม (Existentialism) ปรัชญาและความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาจะมีความสัมพันธ์ กับวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้ในการนิเทศการ สอนของครูคือจะควบคุมความเชื่อ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ในการนิเทศ

1.4 พัฒนาการทางการบริหาร หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางการ บริหารโรงเรียนในด้านพฤติกรรม การบริหาร นโยบาย การปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ

โรงเรียนการ จัดให้มีความสมดุลระหว่างการจัดการและทักษะทางวิชาการการพัฒนาและการดำเนินงานตามแผน ความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับนักวิจัยส่วนใหญ่ที่ยอมรับว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นพกำหนดประสิทธิผล ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้มีบทบาทในการริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งระดับของบทบาทเหล่านี้เป็น ตัวกำหนดความสำเร็จของโรงเรียน บทบาททางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมของผู้บริหาร การบริหารงานนโยบาย การปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ โรงเรียน การจัดให้มีความสมดุลระหว่างการจัดการและทักษะทางวิชาการการพัฒนาและการ ดำเนินงานตามแผน

1.5 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากในขณะที่บุคคลภายนอกไม่มีความต้องการในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรแต่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ จะต้องมีวิสัยทัศน์และเจตนาที่แน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมถึงการตระหนักรู้และความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะความสามารถ เข้าใจถึงสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ความพอใจ ความสับสน ความยุ่งเหยิงและการริเริ่ม ความพอใจ (Contentment) คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลง ความสับสน (Chaos) คือ ความรู้สึกเมื่อมีคำตอบเข้ามาขัดแย้งกับความเข้าใจเดิม ความยุ่งเหยิง (Confusion) คือ ความรู้สึกขณะที่เริ่มมีคำตอบไม่ได้และมีการตั้งคำถามเข้ามา การริเริ่ม (Self-renewal) คือ ความรู้สึกเมื่อได้รับคำตอบนั้น ๆ แล้วไม่ขัดกับความรู้สึกถึงแม้ว่าขั้นตอนทั้งสี่ของสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมได้โดยผู้บริหารโรงเรียน แต่สำหรับในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องอาศัยวิธีการและขั้นตอนในการกำหนดทิศทางที่เหมาะสมต่อสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลง คือ การสร้างความสัมพันธ์ (Building Relationship) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบของการเปลี่ยนแปลงกับลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์ปัญหา (Diagnosing the Problem) การเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลโดยตรงประเด็น (Acquiring Relevant Resources) การเลือกทางแก้ปัญหา (Choosing The solution) การยอมรับ (Gaining Acceptance) การรักษามาตรฐานและการริเริ่มใหม่ (Stabilizing the Innovation and Generation Self-renewal)

1.6 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตร (Format) ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของการพัฒนา (Sources of Development) ได้แก่

ความแตกต่างระหว่างการพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน และการพัฒนาในระดับจังหวัด
 ความรู้เกี่ยวกับระดับของการพัฒนาหลักสูตร (Levels of Involvement)

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับ
 ความรู้ดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ

2.1 การนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง การนิเทศในห้องเรียน
 เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งหนทางที่สามารถช่วยเหลือครูปรับปรุง
 การสอนได้ดี คือ รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก โดยผู้บริหารโรงเรียนควรนิเทศแบบคลินิก
 อย่างน้อยที่สุดปีละ 2 ครั้ง ขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิกประกอบด้วย ขั้นตอนประชุมครูก่อนการ
 สังเกตการสอนขั้นการสังเกตในห้องเรียน ขั้นการอธิบายผลการสังเกต ขั้นการประชุมนิเทศ
 และขั้นวิจารณ์การสอนซึ่งการนิเทศและการประเมินผลการสอนเป็นภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติได้
 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่จริงใจกับครูและปฏิบัติตนให้เป็นที่
 ไว้วางใจ

2.2 การพัฒนาทีมงาน การพัฒนาทีมงานเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
 ในการ ปรับปรุงการสอนของครูในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีความหมาย เนื่องจาก
 การศึกษาเป็นการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาจึงต้องเรียนรู้ตลอด
 ชีวิตด้วย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่หาแนวทางในการจัดการศึกษา ไปพร้อมกับการ
 ได้รับความศึกษาอย่างต่อเนื่องของครูด้วย ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถทำได้โดยการจัดการบริการ
 การศึกษาในโรงเรียนการประชุมเชิง ปฏิบัติการ การประชุมพบปะกับทีมงาน การเยี่ยม
 โรงเรียน จัดกิจกรรมการอ่านเกี่ยวกับวิชาชีพ เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทีมงานที่มี
 ประสิทธิภาพ ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ เป็นกิจกรรมที่มีความชัดเจนต่อเนื่อง
 ตรงประเด็นและส่งผลต่อการสอนเป็นกิจกรรมเพื่อการติดตามช่วยเหลือครู เป็นกิจกรรม
 ที่ส่งเสริมการสังเกตระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน (Peer Observation) ผู้บริหาร โรงเรียนควรมี
 ส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย ควรมีการประชุมและวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะที่ใช้ ในการ ประชุม
 เชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับประสบการณ์ในชั้นเรียนและการปรับปรุงทักษะต่าง ๆ
 ที่ประสบผลสำเร็จ เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมครูในการเป็นผู้นำและเป็นกิจกรรมซึ่งครู
 มีส่วนร่วมในการวางแผน

2.3 การพัฒนาหลักสูตร จากสภาพของการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้
 บทบาทของผู้นำทางวิชาการกลายเป็นบทบาทที่สำคัญมากขึ้น เนื่องจากประสิทธิผลของ
 การศึกษา เป็นประเด็นที่ซับซ้อนผู้นำทางวิชาการจึงต้องเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับครูเพื่อนำไปสู่

การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน ดังนั้นผู้นำทางวิชาการจึงต้องมีภาระหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร โดยการทำงานร่วมกับครูเพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.4 การพัฒนากลุ่ม การพัฒนากลุ่มเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญ ในการนำไปสู่ภาวะผู้นำทางวิชาการ การเรียนรู้ทักษะของการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาการเรียน การสอนเป็นสิ่งสำคัญของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของกลุ่ม รูปแบบของผู้นำกลุ่ม ความผิดปกติของการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและการแก้ปัญหาความขัดแย้งไปใช้ในการพัฒนากลุ่ม

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยเหล่านั้นไปใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุน เพื่อให้สามารถวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองได้

2.6 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคล สำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของนักเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีผลต่อขวัญกำลังใจที่ดีของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งจากผู้บริหารและทีมงานในโรงเรียนเพื่อแยกแยะระหว่างปัจจัยที่สร้างสรรค์ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ พัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องหากกลยุทธ์เพื่อใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และพิชิตปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางบรรยากาศใน การเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน

2.7 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเป็นหัวใจของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้บริหารโรงเรียนสามารถมีบทบาทในการนำชุมชน เป็นผู้สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนได้หลาย ทาง เช่น เป็นอาสาสมัครช่วยงานในโรงเรียน เป็นวิทยากรในชั้นเรียน เป็นที่ปรึกษาในโรงเรียน เป็นต้น การที่ผู้ปกครองสนใจการศึกษาของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยการเปิดโรงเรียนสู่ ชุมชนให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนในการตัดสินใจการกระทำของโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำบทบาท

ของผู้นำโรงเรียนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการใช้ออกสารการเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

3. ด้านทักษะที่จำเป็น (Skill Needed) ในการนำความรู้ไปสู่การพัฒนาพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีทักษะภาวะผู้นำและทักษะทางเทคนิคทักษะ ภาวะผู้นำ (Leadership Skills) ประกอบด้วยทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านบุคคล ทักษะการ นิเทศ และทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจของกลุ่ม ส่วนทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) ประกอบด้วย ทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการประเมินผลและการวางแผนทักษะการสังเกตและทักษะการวิจัยและประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ทักษะการติดต่อสื่อสาร เป็นทักษะของผู้นำทางวิชาการที่มีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาประมาณ 70-80% ของเวลา ทำงานในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เวลาดังกล่าวใช้ไปกับการฟังการพูด การเขียนและการอ่านซึ่งตามปกติในการฟังผู้ฟังมักจะไม่ใช่สิ่งที่ผู้พูดพูดทั้งหมดแต่จะรับรู้ได้ประมาณ 1 ใน 4 ส่วนดังนั้น การฟังที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นการฟังอย่างเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ผู้พูดพูด ฟังอย่างมีจุดประสงค์โดยการ แลกเปลี่ยนข้อความและฟังโดยใช้ ความจำช่วยระลึกถึงสิ่งที่ได้ฟังดังนั้น การติดต่อสื่อสารจึงเป็นการติดต่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันซึ่งผลลัพธ์ก็คือ ความเข้าใจ ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันซึ่งผลลัพธ์ก็คือ ความเข้าใจ ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยนทางความคิดซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเห็นพ้องร่วมกันในการแลกเปลี่ยนความคิด

3.2 ทักษะด้านบุคคล เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางวิชาการและเป็นทักษะที่ชี้ ขาดความสำเร็จของตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน เป็นตำแหน่งที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทุกระดับ เช่น บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ทีมงาน นักเรียนเป็นต้น และตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำเป็นกำหนด ทิศทางของโรงเรียนในการ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการที่จำเป็น คือ ความ เชื่อถือหรือความไว้วางใจ (Trust) การจูงใจ การกระจายอำนาจ (Empowerment) และความเป็น เพื่อนในอาชีพ (Collegiality) เป็นการ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิด การเป็นผู้ช่วยในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อนักเรียน

3.3 ทักษะการนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการเลือกใช้ วิธีการ นิเทศในแต่ละสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งในการทำงานร่วมกับครูแต่ละ

บุคคลหรือแต่ละกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวิธีการที่เหมาะสมที่สุด วิธีการดังกล่าวมีตั้งแต่การนิเทศทางอ้อม การนิเทศแบบร่วมมือไปจนถึงการนิเทศแบบเป็นทางการ

3.4 ทักษะการตัดสินใจร่วมกัน เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้อธิบายว่าทำอย่างไรจึงจะเกิดการตัดสินใจร่วมกันขึ้นได้ ในการตัดสินใจร่วมกันนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้วิธีการเพื่อที่จะให้ แนวคิด นโยบายเป้าหมายในการทำงานเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่ม ซึ่งผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจวิธีดำเนินงานร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกันจะนำไปสู่ความรับผิดชอบร่วมกับการตัดสินใจประกอบด้วยการตัดสินใจข้างเดียว และการตัดสินใจที่มีการปรึกษาหารือ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องเลือกใช้แนวทางในการตัดสินใจให้เหมาะสม

3.5 ทักษะการกำหนดเป้าหมาย หรือทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นสมรรถภาพในการสร้างมโนคติ และการถ่ายทอดความต้องการให้เกิดมโนคตินั้นอย่างเหมาะสม โดยการชักจูงให้ บุคคล อื่นพิจารณาเป้าหมายและร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นจนทำให้วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายนั้นถูกกำหนดและควบคุมจนกลายเป็นการตั้งมั่น การพิจารณาการกำหนดวิสัยทัศน์สามารถพิจารณาได้ตามขบวนการต่อไปนี้ คือการกำหนดมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการกำหนด กลยุทธ์สำหรับเอาชนะอุปสรรคและการวิเคราะห์และการทำงานเพื่อให้เป้าหมายหรือวิสัยทัศน์เป็นผลสำเร็จ

3.6 ทักษะการประเมินผลและการวางแผน เป็นทักษะที่ใช้ในการประเมินและวางแผนการประเมินเพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จได้แก่ การใช้เวลาสำหรับการวางแผน การประเมินสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงในองค์การโครงสร้างขององค์การ จุดอ่อนกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ เป็นต้น ในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ไปความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลข่าวสารซึ่งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนนั้นสามารถเข้าถึงได้มากมายหลายทาง เช่น สอบถามจากพนักงานของ อานจากบันทึก ของโรงเรียน การสำรวจแบบ open-end และการใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นต้น นอกจากนี้ในการ ประเมินผลจำเป็นต้องมีการวางแผนการประเมินเพื่อที่การประเมินเป็นไปได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเลือกใช้เทคนิคในการประเมินผลและการวางแผนได้ หลายวิธีเช่น แผนภูมิของแกนต์ (Gant Charts) โปรแกรมการประเมินผล (PERT) เทคนิค PPBS การบริหารโรงเรียนโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) เป็นต้น

3.7 ทักษะการสังเกต เนื่องจากครูเป็นมีส่วนร่วมที่มีสมรรถภาพในองค์การผู้บริหารโรงเรียนสามารถอำนวยความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงโดยเป็นพหุศาสตร์ให้

ผลสะท้อนกลับต่อครู โดยใช้วิธีการสังเกตให้เป็นประโยชน์ การสังเกตเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนทำการสังเกตการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการสังเกตหลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การสังเกตเพื่อแนะนำการสอน การสังเกตเพื่อช่วยให้ครูได้ทราบผลสะท้อนกลับของการสอนเพื่อปรับปรุงงานเป็น ต้น

3.8 ทักษะการวิจัยและการประเมินผล ในการวิจัยและการประเมินผลที่ดีควรมีความชัดเจนผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องวิเคราะห์ความสำเร็จของโปรแกรมการสอนและกำหนดการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นสำหรับการทำให้โปรแกรมการสอนเป็นผลสำเร็จในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงโปรแกรมการสอนจะต้องทำบนพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและผลลัพธ์ที่ได้รับหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการสอน ซึ่งต้องมาจากข้อมูลที่กว้างขวาง ครอบคลุม และเชื่อถือได้ คือ

3.8.1 การกระตุ้นให้ครูตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3.8.2 การมีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.8.3 การสร้างสิ่งจูงใจให้ ครูและใช้ระบบการให้รางวัลที่สนับสนุนงานวิชาการ

3.8.4 การติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการ

3.8.5 การใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์

3.8.6 การสร้างสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ

3.8.7 การติดตามดูแลการปฏิบัติการสอนของครู

3.8.8 การสังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

วิชญ์ จุลวรรณ (2547, หน้า 94-95) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดสระบุรี สรุปจากการวิเคราะห์ ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ 8 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทฐานะผู้นำในการบริหารจัดการเพื่อผลสำเร็จของงาน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำ

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว

3. ด้านความสามารถ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ มาสู่สถานศึกษา อันจะส่งผลต่อกรยอมรับและความร่วมมืออย่างมั่นใจของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านบุคลิกภาพ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างคุณสมบัติของผู้นำทางวิชาการให้มีความเชื่อมั่นตนเองที่จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดศรัทธายอมรับและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนประสบผลสำเร็จและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา

5. ด้านการนิเทศ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำในการเป็นผู้นิเทศและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือแก่ ครู อาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลัก อันเป็นปัจจัยอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวางแผน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยทำให้มองเห็นภาพของโรงเรียนว่าขณะนี้ เราอยู่ ณ จุดใดและต้องการจะพัฒนาไปในทิศทางใด เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ด้านการอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการจะต้องแสดงบทบาทในด้านการอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน ให้สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสะดวกและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

8. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการเสริมสร้างบรรยากาศ ทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขวัญจิตต์ เนียมเกตู (2552, หน้า 94–95) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดสระบุรี สรุปรจากการวิเคราะห์ ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ 6 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
3. ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
5. ด้านการนิเทศการสอน

จิตติมา วรรณศรี (2557, หน้า 143) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้ 2) พฤติกรรมนำสู่งานวิชาการและนำสู่ความสัมพันธ์ 3) ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความสามารถทางวิชาการ 4) การพัฒนาทักษะวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา และ 5) การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

อัศนีย์ สุทธิใจ (2560, หน้า 319) ได้ศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักพุทธธรรมในจังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม (จักขุมา วิธโร นิสสัยสัมปันโน) พบว่า มีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารงานหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู (2562, หน้า 289) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ที่ช่วยให้การบริหารองค์กรเกิดการพัฒนามีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี มีการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาพัฒนาองค์กรสร้างความเข้าใจ สนับสนุนกลยุทธ์สร้างเป้าหมายในการเพิ่มการเติบโตและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การเป็นผู้ใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างชำนาญ (Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างชำนาญ สร้างความมั่นใจต่อการใช้เทคโนโลยี ในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรม

เทคโนโลยีได้อย่างมีอาชีพ สร้างเสริมแรงบันดาลใจในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) มีการใช้ความสามารถของเทคโนโลยีสร้างระบบสารสนเทศเพื่อความสะดวกต่อการเรียกใช้ ทั้งยังนำมาใช้เกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มมูลค่าให้ข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขีดความสามารถของคนในองค์กร จัดการและสร้างสมดุลของทักษะ ความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหาในการทำงาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ การเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นมืออาชีพในการทำงานตามแผน ที่กำหนด การจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความคุ้นชินในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นปกติ ไม่ทำให้เกิดการต่อต้านหรือเกิดความแปลกให้ต่อองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

จากที่กล่าวมาทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลและมีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก อีกทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่แสดงออกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รู้ อย่างชัดเจนตรงตามเป้าหมาย และนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ก้าวทันสู่โลกของการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีทักษะในการเรียนรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเสพสื่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ในปัจจุบันโลกสามารถเข้าถึงสารสนเทศจำนวนมาก มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างสรรค์และเผยแพร่แนวคิดได้อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงได้ นำเสนอตามหัวข้อ ความหมายของยุคดิจิทัล คุณลักษณะของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล บทบาทของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล องค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 จากทัศนะของนักวิชาการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อนำมาสังเคราะห์โดยการ จัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกัน ได้ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล
- 2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
- 3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
- 4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร
- 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายของภาวะผู้นำในเชิงบูรณาการระหว่างความหมายที่มีพื้นฐานความคิด เพื่อบรรลุความสำเร็จด้วยคนอื่น และความหมายที่มีพื้นฐานความคิด เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่ออนาคตที่ดีกว่า เป็นคุณลักษณะที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการบริหารจัดการ ช่วยเสริมกันและกัน ไม่แยกออกจากกัน (วิโรจน์ สารรัตนะ และคณะ, 2561)

ความหมายของผู้นำยุคดิจิทัล

Stodd (2014, p. 19) กล่าวว่าคือ ลักษณะของการเป็นผู้นำที่ทำหน้าที่สัมพันธ์ช่องว่างระหว่างองค์กรให้มีความคุ้นเคยสร้างความสนิทสนมร่วมทั้งการเว้นระยะห่างความทางหน้าที่ให้มีความสัมพันธ์กับสังคมที่เกี่ยวข้อง จัดเป็นวิธีการของผู้นำองค์กรที่สำคัญในยุคที่ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การบริหารองค์กรจำเป็นต้องมีความตื่นตัวรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

Woodward and DeMille (2015, Online) กล่าวว่าคือ ลักษณะของผู้นำที่มีความเสียสละทุ่มเทความสามารถอย่างเต็มกำลัง เพื่อพัฒนาสังคม โดยไม่คำนึงผลตอบแทนความมั่งคั่ง หรือสินบนที่จะได้รับและนำความปรารถนาดีต่อส่วนรวมในการสร้างความสวยงามให้โลก สร้าง วิสัยทัศน์ให้มุ่งไปข้างหน้า รู้จักมองการณ์ไกล และสร้างความเหมาะสมเพื่อมวลมนุษยชาติ ทั้งยังเสริมสร้างประสบการณ์ให้แข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกัน รักษาสันติภาพปกป้องสิทธิ์ เสรีภาพ และนำมาซึ่งความรุ่งเรือง ความเจริญให้ได้มากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้นำยุคดิจิทัล หมายถึง คุณสมบัติของผู้บริหารที่จะสามารถใช้เทคโนโลยี มีความปรารถนาในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการองค์กรให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

จากที่กล่าวมาความหมายของผู้นำยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า ผู้นำที่ทำหน้าที่ปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลและองค์กร นำพาสมาชิกในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว

คุณลักษณะของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

Sieber, Kaganer, and Zamora (2013, Online) ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการเป็นผู้นำแบบดิจิทัล ว่าต้องมีลักษณะ ต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. พัฒนาความคล่องทางดิจิทัล (Become digitally fluent) ยอมรับว่าโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ วัน เพื่อก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัล ตระหนักถึงความจำเป็นของความคล่องทางดิจิทัล และการบูรณาการ ความคิดเชิงดิจิทัลเข้าสู่การจัดการในชีวิตประจำวัน

2. พัฒนาขีดความสามารถใหม่ (Develop new capabilities) กระตุ้นให้พนักงานทุกคนพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล เพราะยังมีคนงานมีความสามารถทางดิจิทัลมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งมีส่วนร่วมเพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่า

3. เต็มใจที่จะทดลอง (Willingness to experiment) ใช้เครื่องมือโซเชี่ยลมีเดียแบบเรียลไทม์ เช่น ทวิตเตอร์ ความรวดเร็วจะกลายเป็นวิธีสำคัญในการรับข้อมูลเชิงลึกทันที ในการพัฒนาความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว เพื่อรับรู้อารมณ์สาธารณะเพื่อรักษาลูกค้าและเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า ซึ่งต้องอาศัยความคล่องแคล่ว Professor Kaganer ให้คำแนะนำ คือ "ยอมรับการสูญเสียการควบคุมและเริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันใหม่กับลูกค้าและ พนักงานที่มีอำนาจผ่านทางดิจิทัลในวันนี้"

4. ทำความเข้าใจว่าเทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงสังคมและมีผลกระทบต่อธุรกิจอย่างไร (Understand how technology is transforming society, and translate into business impact) Professor Zamora ผู้นำด้านดิจิทัล ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (พฤติกรรมเศรษฐกิจ สังคม) เทคโนโลยีกำลังสร้าง เช่น โทรศัพท์มือถือ เครือข่ายสังคม คราวด์ข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้นำจะต้องเพิ่ม Professor Kaganer กล่าวว่า "ความเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานที่สำคัญเหล่านี้เป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจ ในระดับอุตสาหกรรมองค์กรและคน"

5. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมแบบรวมพลัง (Promote collaborative environment) ฝ่ายไอทีไม่สามารถแยกออกจากกันได้อีกต่อไปและไม่ถือว่าเทคโนโลยีเป็นพื้นที่ธุรกิจแบบแยกอิสระได้ เห็นว่าดิจิทัลแทรกซึมทั้งองค์กรและส่งผลกระทบต่อทุกขั้นตอนในห่วงโซ่ของคุณค่า ในลักษณะเดียวกับ ที่ผู้จัดการสามารถตีความงบดุลได้เขาจะสามารถรู้ได้ว่าเทคโนโลยีจะส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ทางธุรกิจ ของบริษัทได้อย่างไร

นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหัวใจหลักในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับพนักงานและบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจ ตัวอย่าง ได้แก่

1. แนวโน้มที่มีต่อการมีอุปกรณ์ของเราเองโดยพนักงานจะได้รับการสนับสนุนให้นำอุปกรณ์เคลื่อนที่ของตนเองไปใช้งานและอนุญาตให้เชื่อมต่อกับเครือข่ายขององค์กรเข้าถึง

แอปพลิเคชันในที่ทำงานและข้อมูลที่ได้รับการยกเว้นการใช้เครือข่าย Social Media ซึ่งใช้รูปแบบ การสู้รบกับลูกค้าแบบใหม่ทำให้องค์กรต้องมุ่งเน้นที่ลูกค้าเป็นสำคัญ

2. การใช้เครือข่าย Social Media ซึ่งได้สร้างการมีส่วนร่วมใหม่ ๆ ของลูกค้าทำให้องค์กรต้องมุ่งเน้นที่ลูกค้าเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

3. แนวโน้มเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้นำธุรกิจปรับกระบวนการและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่นำเสนอเราไม่ต้องสงสัยเลยว่า เราจะต้องทำลายโลกการสื่อสารและย้ายไปสู่วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันมากขึ้นและสภาพแวดล้อม ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นที่

4. ใช้ข้อมูลไม่ใช่แค่เทคโนโลยีเท่านั้น (Use the information, not just the technology) บางทีขั้นตอนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการตัดแบ่งดิจิทัลเกี่ยวข้องกับปัญหาของข้อมูลขนาดใหญ่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนข้อมูลขนาดใหญ่ลงในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ ของธุรกิจควรอยู่ที่ด้านบนของวาระการประชุมผู้บริหารทุกคน แต่เราควรพิจารณาวิธีการใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพของแต่ละบุคคล

Hearsum (2015) ให้แนวทางการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำด้านดิจิทัล ดังนี้

1. การกำหนดเงื่อนไขและสมมติฐานพื้นฐานเกี่ยวกับดิจิทัลในบริบทเฉพาะของตนเอง

1.1 รวดเร็วและมีสติจะเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ

1.2 บุคคลและชุมชนควรมีการติดต่อด้านดิจิทัลกับบุคคลและสังคม เพราะอาจมีการเพิ่มของการแยกตัวของบุคคลในสังคมได้

1.3 จากบนลงล่างและรากหญ้า ดิจิทัลสร้างแรงกดดันให้องค์กรจะเป็นการดีกว่า ถ้าเราฟังเสียงจากระดับล่างเพื่อไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในองค์กร

1.4 รายละเอียดกับภาพรวมข้อมูลดีจะเป็นประโยชน์แต่ก็กินเวลา

1.5 ความยืดหยุ่นและมั่นคงการเปลี่ยนแปลงในองค์กรต้องมีความยืดหยุ่นเราต้องทำตัวเป็นของเหลว เพราะความยืดหยุ่นคือความแข็งแกร่งของมัน

2. ยอมรับว่าตนเองกำลังทำงานที่มีความเข้าใจกันไม่ได้ ซึ่งสามารถจัดการได้ แต่ไม่สามารถ แก้ไขได้ แก่นของสมรรถนะการเป็นผู้นำด้านดิจิทัลไม่ได้หมายถึงการเปลี่ยนแปลง องค์กรอย่างรวดเร็ว แต่หมายถึงทักษะการอำนวยความสะดวกของผู้นำที่มีต่อองค์กรบุคคล และวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง

3. ไม่สร้างวงล้อมความสัมพันธ์ต่อการเป็น ผู้นำแบบดิจิทัล มีความเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนความเป็นผู้นำสมรรถนะที่ผู้นำด้านดิจิทัล ควรมีคือ

3.1 ความสามารถในการปรับตัว

3.2 การทำงานร่วมกับความสมดุลระหว่างการสนับสนุนและความท้าทายความเต็ม ใจที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และท้าทายกับเพื่อนร่วมงานไม่ว่าระดับใด จะเหมาะสมหรือไม่

3.3 นวัตกรรมมีความเสี่ยงและล้มเหลวและเรียนรู้

3.4 ศูนย์กลางผู้ใช้ข้อมูล

3.5 การเข้าใจตนเองและผู้อื่น

3.6 ความฉลาดเชิงระบบ

3.7 การป้องกันเสียงรบกวนจากระดับล่าง

3.8 เข้าใจความแตกต่างระหว่างดิจิทัลเทคโนโลยี และดิจิทัลด้านวัฒนธรรม

3.9 รู้ เข้าใจ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ และก้าวทันข้อมูลในโลกดิจิทัล

ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ (2560, สื่อออนไลน์) กล่าวถึงผู้นำแบบดิจิทัลในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลว่าจะมีบทบาท และหน้าที่ในการผลักดันองค์กรที่แตกต่างจากเดิมในหลายมิติ เช่น

1. เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้เติบโตอย่างรวดเร็วผู้นำต้องผสมผสานปัจจัย “3C” เข้าด้วยกัน คือ Climate สภาพแวดล้อมการทำงาน Culture วัฒนธรรมองค์กร และ Creativity ความคิด สร้างสรรค์ตัวอย่างเช่น Google ใช้การออกแบบสถานที่ทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้พนักงาน เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ตลอดเวลาเพื่อต่อการทำงานเป็นทีม รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการยอมรับ ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ ใน “Google Plex” พนักงานแต่ละคน มี “เด็นท์” ส่วนตัว แต่ใช้วัสดุโปร่งใสทำให้แต่ละคนรู้สึกถึงความเป็นอิสระในการทำงาน ขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถสบตาในลักษณะ “Eye Contact” ทำให้รู้สึกเสมือนตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน อยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้น การดีไซน์เครื่อง ตกแต่งในสำนักงานให้เป็นลักษณะวิถีโอทีมีผนังและประตู เป็นอะคริลิกโปร่งใส ยังให้ความรู้สึกด้านเป็นส่วนตัวและเปิดรับต่อความคิดใหม่ ๆ จากภายนอก

2. ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องผลักดันให้หน่วยงานคิดค้นผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องหากไม่มี S-Curve ใหม่ หรือมีซ้ำเกินไปการเติบโตจากหยุดนิ่งและดิ่งลงอย่างรวดเร็ว เพราะธุรกิจในยุคดิจิทัลจะอยู่ได้ยาว ผู้นำจะชนะครั้งเดียวไม่พอ สตีฟ จอบส์ (Steven Jobs) เป็นตัวอย่างของผู้นำที่ผลักดันบริษัทแอปเปิ้ลให้สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่สร้างประสบการณ์ให้ผู้ใช้งาน ที่แตกต่างกว่าเดิมออกสู่ตลาดทุกปี

3. เมื่อถึงเวลาต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้นำในยุคดิจิทัลสามารถปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ ขององค์กรโดยการสร้างรูปแบบธุรกิจใหม่ทั้งหมด หรือเปลี่ยนไปทำธุรกิจที่ใกล้เคียง สามารถใช้ ประโยชน์จากความรู้ ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพของบุคลากรที่มีอยู่

เช่น บริษัท IBM ที่มุ่งเน้น การเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจ (IBM Business Consulting) จนสามารถสร้างการเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง Fujifilm ที่ใช้กลยุทธ์ในการแตกไลน์สินค้าใหม่โดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่โดยเฉพาะในด้านเคมีและ นาโนเทคโนโลยี จนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ เครื่องสำอางบำรุงผิวและลดริ้วรอย ในบางครั้ง เมื่อเห็นว่าไม่สามารถแข่งขันต่อไปได้ ผู้นำต้องตัดสินใจที่จะหยุดและออกจากการแข่งขันโดยทันที ซึ่งอาจจะขายธุรกิจเพื่อดึงเงินทุนกลับมา ในขณะที่ธุรกิจยังมีมูลค่าอยู่ เช่น บริษัทอีสต์แมน โคดัก ขายสิทธิบัตรด้านถ่ายภาพดิจิทัลให้กับกูเกิลและแอปเปิ้ล เพื่อนำเงินที่ได้ไปฟอนชำระหนี้และ คงธุรกิจบางส่วนไว้ เป็นต้น

4. การทำธุรกิจในยุคดิจิทัลต้องเผชิญกับแรงกดดันจากเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและทำลายธุรกิจที่ปรับตัวไม่ทันจนล่มสลาย “Disruptive Technology” ผู้นำในยุค ดิจิทัล ต้องกล้าที่จะพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ มาแทนที่สินค้าหรือบริการเดิมที่เริ่มล้าสมัย เช่น อเมซอน สามารถรักษาอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะมีการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มาแทนที่ผลิตภัณฑ์เดิมของตนเอง เช่น Kindle e-book มาแทนการจำหน่ายหนังสือทางออนไลน์ Amazon Prime ให้บริการดูภาพยนตร์จำนวนมากทางอินเทอร์เน็ตแทนการจำหน่าย DVD ทางออนไลน์ เป็นต้น

5. ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องเข้าใจคุณลักษณะของ “Digital Worker” เชื้อมั่นในทักษะการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) มีคนเหล่านี้มี และเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิด มีอิสระ ในการตัดสินใจสร้างผลงานเต็มที่ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ กล้าทดลองนำไปสู่วัตถุกรรมใหม่ ๆ แนวทางที่ผู้นำในยุคดิจิทัลควรนำมาใช้คือ การมีส่วนร่วม เรียกว่า กรอบการทำงานแบบ I-C-T ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ระดับ คือ ขั้นที่ 1 influence + Co-operate + Engage ขั้นที่ 2 initiate + Collaborate + Enhance และ ขั้นที่ 3 Integrate + Co-create + Empower ตัวอย่าง เช่น บริษัท Honda ที่สนับสนุนการทำงานของพนักงานโดยการมอบอำนาจ เต็มขาด ให้อิสระทางความคิด ตัดสินใจเอง ทำให้นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์จนสามารถผลิตหุ่นยนต์ Asimo ที่ทำงานได้คล้ายมนุษย์ก่อนหน้าบริษัท เทคโนโลยีชั้นนำอื่น ๆ เป็นต้น

6. องค์กรในยุคดิจิทัลเริ่มมีการนำระบบยนต์ (Robot) เข้ามาทำงานร่วมกับมนุษย์มากขึ้นเรียกว่า "Collaborative Robot" หรือ "Cobot" ตามกฎ 3 ข้อของ Isacc Asimov บิดาแห่ง นิยายวิทยาศาสตร์ ที่ใช้เป็นกรอบในการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และหุ่นยนต์ คือ 1) หุ่นยนต์มีอาจ กระทำการอันตรายต่อผู้ที่ เป็นมนุษย์หรือหนึ่งเฉยปล่อยให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ ตกอยู่ในอันตรายได้ 2) หุ่นยนต์ต้องเชื่อฟังคำสั่งของมนุษย์ เว้นแต่คำสั่งนั้นขัดแย้งต่อกฎข้อแรก 3) หุ่นยนต์ต้องปกป้อง สถานะความเป็นตัวตนของตนเองไว้ตราบนานเท่าที่การกระทำนั้น

มิได้กันอย่างตอกฏข้อแรกและข้อที่สอง หุ่นยนต์ต้องออกแบบให้ปลอดภัย และมีหน้าที่ช่วยเหลือการทำงานของมนุษย์ น้ำหนักเบา เคลื่อนย้าย และดูแลรักษาง่าย ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องบริหารองค์กรที่มีการใช้ "Cobot" ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทักษะ ของพนักงานให้ใช้หรือควบคุมระบบ Automation และหุ่นยนต์ได้อย่างเป็นปกติ องค์กรในยุค Digital Economy ต้องมีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน มีการจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อทำงานสำหรับอนาคต ต้องมีผู้นำการใช้เทคโนโลยีที่สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานของบุคคลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สิ่งแวดล้อมแบบโลกดิจิทัล ติดตามทิศทาง การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่เน้นการเข้าถึงสิ่งใหม่และ มีความคิดอย่างในการตัดสินใจที่รวดเร็ว นอกจากนี้สิ่งที่คุณต้องทำความเข้าใจคือ คุณสมบัติของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยสร้างชิ้นงานที่แปลกใหม่ มีความสร้างสรรค์ ทั้งยังแตกต่างจากเดิม เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดความคาดหวังให้กับผู้เลือกใช้บริการ

จากที่กล่าวมาคุณลักษณะของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็น แก่นหลักในการเพิ่มทักษะความสามารถให้บุคคล ผู้บริหารจะต้องเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ความสามารถทางดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัลไว้ อย่างหลากหลายผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

Duickert (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพันธกิจของผู้บริหารระบบดิจิทัล สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล ได้ว่า

1. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความไว้วางใจและกล้าทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ
2. โปรโมทสื่อดิจิทัลและฐานงาน (Platform) เพื่อเพิ่มความเร็วและความยืดหยุ่นของงาน ผ่านระบบเครือข่ายดิจิทัล
3. สนับสนุนการจัดการความรู้ มีการปรับความรู้ใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ใช้ความรู้ที่ดีที่สุดในการทำงาน
4. การพัฒนาผู้บริหารไปพร้อมกับบุคลากรและสนับสนุนบุคลากรในการเรียนรู้ที่ทันสมัย ที่ครบวงจรอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะเป็นกุญแจสำคัญในการดำเนินชีวิตในอนาคต
5. มีความโปร่งใสในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้มั่นใจได้ว่าปลอดภัยและชัดเจนสำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง

Zhu (2015) ผู้นำทางความคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอเมริกาและการค้าระหว่างประเทศได้เขียนบทความหัวข้อประกอบสำคัญในภาวะผู้นำแบบดิจิทัล องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ในการเป็นผู้นำแบบดิจิทัลประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำ คือ การมองการณ์ไกลเพื่อดูความต้องการในอนาคตขององค์กรความมุ่งมั่นที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่จำเป็นในการย้ายองค์กรไปในทิศทางที่ถูกต้อง และเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่จะทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากเป็นการดีที่สุดสำหรับองค์กร วันนี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง สำหรับความเป็นผู้นำเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และคุณลักษณะของยุคดิจิทัลของ VUCA

2. ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเป็นผู้นำ แบบดิจิทัล ซึ่งมักได้รับแรงบันดาลใจจากความอยากรู้อยากเห็นให้ค้นพบวิธีใหม่ในการทำสิ่งต่าง ๆ ความเป็นผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์หลีกเลี่ยงขั้นตอนและลำดับขั้นที่ไม่จำเป็น

3. การเอาใจใส่ ฟังดูทำทนายและสรุปในเชิงบวกในแง่ที่ว่าบุคคล/กลุ่มผู้นำเข้าใจองค์กร ในระดับใด รู้ว่าทีมงานของตนมีจุดแข็งจุดอ่อน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีความสามารถในการมองเห็น และปฏิบัติต่อผู้คนได้อย่างดี หลายคนไม่รู้การทำงานและอาศัยอยู่ในกล่องของตัวเองและมักจะมองไม่เห็นเพื่อร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคน การเป็นเช่นนี้จะทำให้ไม่สามารถ มองเห็นภาพของการทำงานทั้งหมดในขอบเขตที่กว้างขึ้น ผู้นำระดับโลกในปัจจุบันต้องเข้าใจ วัฒนธรรมหลายมุมมองหลาย ๆ แง่มุมการย้ายความเป็นผู้นำจากความไม่แยแสไปสู่การเห็นอกเห็นใจ ต่อการเอาใจใส่

4. การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันมีความจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น ๆ อยากร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเป็นผู้นำคือการทำงานร่วมกันงานสร้าง สภาพแวดล้อมที่สร้างความสำเร็จร่วมกันมีผลตอบแทนมากกว่าผลงานของแต่ละบุคคล ความเป็น ผู้นำคือการทำให้คนอื่นทำในสิ่งที่คุณต้องการให้พวกเขาทำเพราะต้องการทำผู้นำสามารถกระตุ้นผล การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและทีมงานได้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการสนับสนุนภารกิจ ขององค์กรในขณะที่มั่นใจได้ว่าสมาชิกในชุมชนแต่ละคนมีการสนับสนุน แหล่งข้อมูลและแนวทาง ในการประสบความสำเร็จความเป็นผู้นำคือความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่ผันผวน ไม่แน่นอนซับซ้อนและกลุ่มเครือข่ายที่จะสร้างชุมชนเพื่อรับมือกับความท้าทาย

5. พื้นความรู้ความสามารถเท่านั้นที่สามารถเหนือกว่าความเป็นผู้นำจากดีไปหา ยิ่งใหญ่ หน้าที่สำคัญของผู้นำคือการตัดสินใจพื้นความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับ ความถูกต้องของการตัดสินใจ พื้นความรู้ความสามารถส่วนใหญ่ ประกอบด้วยการมี

ประสบการณ์และอยากทราบว่าเมื่อใดที่จะละทิ้ง ประสบการณ์นั้น เมื่อคุณมาถึงความรู้ใหม่ ๆ พรหมแดนใหม่เพื่อความรู้ที่มีอยู่พื้นความรู้ความสามารถ เป็นชุดของการเรียนรู้ การยกเลิก การเรียนรู้ การเรียนรู้บวกกับความคิดที่เปิดกว้าง

Gerald C. (Jerry) Kane (2018) ได้นำเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัลไว้ว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ได้วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์นี่คือลักษณะผู้นำแบบดิจิทัล ที่ต้องการมากที่สุดและมั่นคงจิตใจที่ชัดเจนที่ทำหน้าที่เป็นเข็มทิศในการชี้แนะพนักงานในขณะที่ทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมแบบกระจายที่พวกเขา มักจะมีอิสระในการตัดสินใจมากขึ้น ทว่า วิสัยทัศน์นั้น อาจไม่เพียงพอ ผู้นำจะต้องให้โอกาสในการดำเนินการ ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล คุณต้องมีวิสัยทัศน์ที่แข็งแกร่งมาก รายการที่คุณจะไปไหนและมันจะแตกต่างอย่างไร George Westerman นักวิทยาศาสตร์การวิจัยหลักของโรงเรียนการจัดการสโลแกน “คุณต้องการมีส่วนร่วม อย่างมากกับคนของคุณในการเป็นเจ้าของและทำให้วิสัยทัศน์นั้น” คลี่คลายลงและคุณต้องมีการกำกับ ดูแลที่ดีมาก เข้าใจสภาพแวดล้อมอย่างเพียงพอที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์นั้น

2. สร้างเงื่อนไขที่จะทดสอบผู้บริหารต้องการให้ผู้นำแสดงความอยากรู้อยากเห็นวางแผนฟอร์มเสมือนหรือทางกายภาพในที่ที่ผู้คนสามารถทดลองกับแนวคิดและรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ รวมถึงกับบุคคลอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยหรือผู้ประกอบการ ไม่มีใครเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าสภาพแวดล้อมดิจิทัลจะพัฒนาไปอย่างไรเพื่อให้ทันกับแนวโน้มดิจิทัลและหาวิธีนำไปใช้กับธุรกิจของคุณ การทดลองเป็นสิ่งจำเป็น

3. ช่วยให้คนที่คิดแตกต่างกัน การคิดที่แตกต่างกันนั้นเกี่ยวข้องกับความรู้ไม่เพียงแต่สิ่งที่พนักงานมองเห็นเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ยังรวมถึงสิ่งที่ลูกค้าคาดหวัง ผู้นำดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่ต้องสร้างวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่ยังต้องเสริมสร้างความเป็นผู้นำที่ครอบคลุม

4. ให้ความร่วมมือข้ามพรหมแดน เมื่อเราขอให้องค์กรแบ่งปันอุปสรรคที่ใหญ่ที่สุดในการทำงานร่วมกันพวกเขาเน้นไปที่วัฒนธรรมความคิดและไซโลเป็นหลัก โลกดิจิทัลต้องการ และ เปิดใช้งานการทำงานร่วมกันได้ดีกว่าการสื่อสารภายในองค์กรที่เรียบง่าย

สมศักดิ์ จิวพัฒนา (2555) ได้นำเสนอตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล โดยมีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ 1) ทรรศนะภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนการสอน 3) ความเป็น

องค์กร วิชาชีพต้นแบบและความชำนาญเชิงวิชาชีพ 4) แนวคิดและกระบวนการจัดการเทคโนโลยี 5) การวัดผลและประเมินผล และ 6) สังคม จรรยาบรรณ และกฎหมาย

มลิวัลย์ ธรรมแสง (2558, หน้า 10-11) ได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบของภาวะผู้นำด้าน เทคโนโลยีและดิจิทัลเพื่อการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสม มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล 2) การบริหารจัดการเทคโนโลยีในโรงเรียน 3) วัฒนธรรมเรียนรู้ในยุค ดิจิทัล 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา 6) การประเมินและการนิเทศด้วยเทคโนโลยี 7) สังคม จริยธรรม และกฎหมายสำหรับพลเมือง ยุคดิจิทัล และ 8) ความเป็นมืออาชีพ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559, สื่อออนไลน์) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era) สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้อง เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จึงควรประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง
2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software และ Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว พร้อมใช้งาน มีการจัดทรัพยากรเพื่อสนับสนุนความต้องการใช้อย่างเพียงพอ
3. สร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ของครู รวมไปถึงการบริหารงาน 4 ฝ่าย เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านเครือข่าย Internet ได้ตลอดเวลา
4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นอย่างที่ ดีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครู อาจารย์ และบุคลากรทุกคนของสถานศึกษา ให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของ สถานศึกษาทั้งครู อาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

ชูชาติ พุทธิลา และกนกอร สมปราชญ์ (2561) ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสภาวะผู้นำ ทางดิจิทัล มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 10 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างเครือข่ายทางเทคโนโลยี 2) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมใหม่เพื่อการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี 3) การมีจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยี 4) ความสามารถในการใช้เครื่องมือทางดิจิทัล 5) การสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) 6) การวางแผนงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 7) การพัฒนาวิชาชีพ 8) การสำรวจและการคัดเลือก ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย 9) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎความปลอดภัยของข้อมูลทางดิจิทัล และ10) การวัดและประเมินผล

ปกรณ์ ศรีสกุล (2561, สื่อออนไลน์) ได้นำเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัลไว้ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. Data-driven ดิจิทัลทำให้เราสามารถเก็บข้อมูลและนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดส่ง ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ข้อมูลความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำในยุคนี้จะต้องมีความสามารถในการนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กร

2. Vision คือ ทุกสิ่งทุกอย่างของดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เป็นโอกาสในการแข่งขันและเพื่อแข่งขัน คุณต้องมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กรของคุณทั้งจากมุมมองระยะยาวและระยะสั้น ผู้นำดิจิทัลที่แข็งแกร่งมักจะมาจากภายนอกอุตสาหกรรมของคุณและนำความคิดที่สดใหม่มาสู่อุตสาหกรรม ซึ่งมันทำให้พวกเขาพร้อมที่จะเขย่า อุตสาหกรรมและสร้างความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริงที่เปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมนั้น

3. Experimental นับเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้นำยุคใหม่ ต้องเข้าใจว่า ความล้มเหลวของการทดลองเป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรม ธุรกิจในปัจจุบันต้องขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมเป็นหลัก ผู้นำที่ดี ต้องสร้างแรงบันดาลใจให้พนักงานตัดสินใจเลือกได้อย่างสร้างสรรค์ เพราะเนื่องจากเราสนใจ แต่ผลลัพธ์เป็นหลัก จำนวนความล้มเหลวของการทดลองมีผลโดยตรงกับจำนวนนวัตกรรมขององค์กร

4. Talent Management ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร รวมไปถึงการบริหารจัดการ และสร้างสมดุลของทักษะความสามารถให้เหมาะสม

กับสถานการณ์ ขององค์กร ณ เวลานั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น องค์กรที่กำลังต้องการสร้าง S-Curve ใหม่ จำเป็นที่จะต้อง มีคนในองค์กรเน้นหนักไปทางความเป็นผู้ประกอบการและนักประดิษฐ์ คิดค้นเป็นหลัก

5. Network & Collaborative Environment รูปแบบองค์กรแบบสายงานบังคับบัญชา เคยมีประสิทธิภาพในอดีต แต่ในปัจจุบันโลกปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา สายงานบังคับบัญชา อาจส่งผล ต่อประสิทธิภาพการทำงานในยุคดิจิทัล รวมไปถึงลดความสร้างสรรค์ในการทำงาน องค์กรที่มีลำดับ ชั้นในการทำงานที่ไม่มากจนเกินไป จะส่งผลให้ผู้นำตัดสินใจแก้ไขปัญหาใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กนกอร สมปราชญ์ (2562, หน้า 195) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำแบบดิจิทัลที่ส่งผลต่อ การเกิดแบรนด์ของโรงเรียน พบว่า มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล มีดังนี้

1. วิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล
2. การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรและผู้บริหาร
3. สมรรถนะและความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร
4. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
5. จริยธรรมองค์การและสังคมดิจิทัล

จากที่กล่าวมาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคล ใดบุคคลหนึ่ง ที่พยายามใช้ อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้ตนเองและ บุคคลอื่นในองค์การ มีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยง พร้อมสร้างนวัตกรรม และศักยภาพ เพื่อผลักดันโอกาสและความสำเร็จ ในการเปลี่ยนแปลงการทำงานในยุคดิจิทัล ประยุกต์ใช้และบูรณาการในการบริหารจัดการองค์การ มีการจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ เหมาะสมทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีของ บุคลากรและสมาชิกขององค์การ พร้อมทั้งส่งเสริม อำนวยความสะดวก ผลักดัน และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรและสมาชิกในองค์การได้ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเอง ได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

การสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

Stodd (2014, p. 19) กล่าวว่าคือ ลักษณะของการเป็นผู้นำที่ทำหน้าที่สัมพันธ์ช่องว่าง ระหว่างองค์กรให้ความคุ้นเคยสร้างความสนิทสนมร่วมทั้งการเว้นระยะห่างความทางหน้าที่ ให้มีความสัมพันธ์กับสังคมที่เกี่ยวข้อง จัดเป็นวิธีการของผู้นำองค์กรที่สำคัญในยุคที่ต้องรับมือ

กับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การบริหารองค์กรจำเป็นต้องมีความตื่นตัวรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

Woodward and DeMille (2015, Online) กล่าวว่าคือ ลักษณะของผู้นำที่มีความเสียสละทุ่มเทความสามารถอย่างเต็มกำลัง เพื่อพัฒนาสังคม โดยไม่คำนึงผลตอบแทน ความมั่งคั่ง หรือสินบนที่จะได้รับและนำความปรารถนาดีต่อส่วนรวมในการสร้างความสวยงามให้โลก สร้าง วิสัยทัศน์ให้มุ่งไปข้างหน้า รู้จักมองการณ์ไกล และสร้างความเหมาะสมเพื่อมวลมนุษยชาติ ทั้งยังเสริมสร้างประสบการณ์ให้แข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกัน รักษาสันติภาพ ปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และนำมาซึ่งความรุ่งเรือง ความเจริญให้ได้มากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้นำยุคดิจิทัล หมายถึง คุณสมบัติของผู้บริหารที่จะสามารถใช้เทคโนโลยี มีความปรารถนาในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการองค์กรให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู (2562, หน้า 289) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถทำความเข้าใจและเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ ที่ช่วยให้การบริหารองค์กรเกิดการพัฒนามีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี มีการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาพัฒนาองค์การสร้างความเข้าใจ สนับสนุนกลยุทธ์สร้างเป้าหมายในการเพิ่มการเติบโตและพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การเป็นผู้ใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างชำนาญ (Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างชำนาญ สร้างความมั่นใจต่อการใช้เทคโนโลยี ในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีได้อย่างมืออาชีพ สร้างเสริมแรงบันดาลใจในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) มีการใช้ความสามารถของเทคโนโลยีสร้างระบบสารสนเทศเพื่อความสะดวกต่อการเรียกใช้ ทั้งยังนำมาใช้เกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มมูลค่าให้ข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจความสามารถของคนในองค์กร สร้างสมดุลของทักษะ ความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหา

ในการทำงาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ การเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นมืออาชีพ
ในการทำงานตามแผนที่กำหนด การจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture)
โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความคุ้นชินในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นปกติ ไม่ทำให้เกิดการ
ต่อต้านและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2562, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า คุณสมบัติ 6 ประการของผู้นำ
ทางวิชาการในยุคดิจิทัลเพื่อ ความสำเร็จในการเปลี่ยนรูปแบบดิจิทัลถูกนำมาใช้เพิ่มเติม
เพื่อสร้างแบบจำลองที่มีคุณภาพของผู้นำ ดิจิทัลสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่ประสบ
ความสำเร็จ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้ ดิจิทัล 2) วิสัยทัศน์ 3) การเรียนรู้ลูกค้า
4) ความคล่องตัว 5) ความเสี่ยง และ 6) ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

สุชญา โกมลวานิช (2563, สื่อออนไลน์) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การสื่อสารผ่าน
สื่อดิจิทัล (Digital Communication) การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล (Public relations using
digital media) และการสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล (Creating a network through digital
media)

2. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การกำหนดนโยบาย
ดิจิทัลร่วมกัน (Set digital policies together) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน (Use of
digital technology in operations) และการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ (The
use of digital media creative and ethic)

3. การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) มีตัวชี้วัด 5 ตัว คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้
ดิจิทัล (Teaching and learning digital design) การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล
(Innovation) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Creating an atmosphere that is
conductive to learning) การแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (Sharing information via
digital technology) และการสร้าง สื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียน (Creating digital media to
integrate learning)

จากที่กล่าวมาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ
ในการนำและกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานวิชาการของ สถานศึกษา

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการบริหารจัดการองค์การ ทำหน้าที่ปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลและองค์กร นำพาสมาชิกในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ มีการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว

บทบาทของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

การทำความเข้าใจบทบาทของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล จะทำให้ผู้นำเข้าใจการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายสูงสุด ซึ่งมีความหลากหลายของหน้าที่ในแต่ละองค์กร

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีนั้นจึงหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทและความ ต้องการของนักเรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลัก จริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาบทบาทของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ทำให้องค์กรมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้บริหารจะต้องมีความเปลี่ยนแปลง พัฒนาความสามารถของตนเอง นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้การบริหารงานเกิดการคล่องตัว องค์กรเกิดการเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการยุคดิจิทัล

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัลไว้อย่างหลากหลายผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) สหรัฐอเมริกา เป็นองค์กรที่มีเป้าหมายหลักในการสร้างแรงบันดาลใจให้นักวิชาการศึกษาทั่วโลกได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ในการสรรค์สร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด ได้กำหนดมาตรฐานชาติ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู ผู้เรียน นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นำทางด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตลอดจนเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณลักษณะของครู ผู้เรียน และผู้บริหาร

สถานศึกษาที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ ทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนและสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

ในปี 1998 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้พัฒนามาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน (National Educational Technology Standards for Student : NETS-S) ได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขา ได้แก่ สาขาคณิตศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศึกษา สาขาภาษาต่างประเทศ และด้านการศึกษาพิเศษ (Lynne Schrum and Barbara B. Levin, 2009) ร่วมกันพัฒนามาตรฐานดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น 6 มาตรฐาน ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ครูสามารถใช้มาตรฐานเหล่านี้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การดำเนินการพื้นฐาน และความคิดรวบยอด (Basic Operations and Concepts) ผู้เรียนเข้าถึงเข้าใจธรรมชาติในการทำงานของระบบเทคโนโลยี มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

มาตรฐานที่ 2 ประเด็นทางสังคม จริยธรรม และมนุษย์ (Social, Ethical, and Human Issues) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี มีความรับผิดชอบต่อการเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานที่ 3 การใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Technology Productivity Tools) ผู้เรียนใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 4 การใช้เครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี (Technology Communications Tools) ผู้เรียนใช้เครือข่าย สื่อ และรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อทำงานร่วมกัน ประชาสัมพันธ์ และโต้ตอบกับเพื่อน ผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลอื่นจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 5 การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการวิจัย (Technology Research Tools) ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อสืบค้น ประเมินผล และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รายงานข้อมูล ตลอดจนการเลือกใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 6 การใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสำหรับการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Technology Problem-Solving and Decision-Making Tools) ผู้เรียนใช้แหล่งข้อมูลทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากลยุทธ์ แก้ไขปัญหา และตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในโลกยุคปัจจุบัน

ในปี 2001 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) และองค์กรทางการศึกษาอื่นได้แก่ สมาคมเทคโนโลยีการศึกษาภาคกลางตอนบน (North Central Regional Technology in Education Consortium), สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแห่งชาติ (NASSP), สมาคมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา (NAESP), สมาคมผู้บริหารโรงเรียนอเมริกัน (AASA) และสมาคมคณะกรรมการโรงเรียนแห่งชาติ (NCREL) ได้ร่วมกันกำหนดมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS-A) ขึ้นในปี 2001 และถูกนำมาใช้ในปี 2002 โดยเป็นฉันทามติระดับชาติ ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ (Leadership and Vision) ผู้นำทางการศึกษากระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกันในการบูรณาการเทคโนโลยีที่สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์นั้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้แพร่หลาย พัฒนาและตรวจสอบแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ปฏิบัติตามนโยบาย รับผิดชอบต่อความเสี่ยง สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม ใช้เทคโนโลยีที่มีการวิจัยเป็นฐาน ดำเนินงานตามแผนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 2 การเรียนการสอน (Learning and Teaching) ผู้นำทางการศึกษาพัฒนากลยุทธ์ และหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มคุณภาพในการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาของนักเรียน สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาวิชาชีพ และการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

มาตรฐานที่ 3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ (Productivity and Professional Practice) ผู้นำทางการศึกษาต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มผลผลิต และยกระดับทางวิชาชีพ สร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ตระหนักถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 4 การสนับสนุนการบริหารและการปฏิบัติการ (Support, Management, and Operations) ผู้นำทางการศึกษาบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนรู้และการบริหาร ดำเนินการและตรวจสอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจในความเหมาะสมของระบบ จัดสรรทรัพยากรทางการเงิน และทรัพยากรบุคคลเพื่อให้เกิดการ

ดำเนินงานตามแผน บูรณาการแผนกลยุทธ์ แผนด้านเทคโนโลยีและแผนงานอื่น ๆ ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ผู้นำทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีการวางแผนและระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ รวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลและผลลัพธ์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีในระบบการประเมิน ระบบการบริหารจัดการ และระบบการปฏิบัติการอย่างครอบคลุม

มาตรฐานที่ 6 ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจริยธรรม (Social, Legal, and Ethical Issues) ผู้นำทางการศึกษาต้องเข้าใจประเด็นทางสังคม กฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อนโยบายที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล คำนึงถึงความเท่าเทียมและโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในการนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบออนไลน์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

และในปี 2006 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีการเริ่มปรับปรุงมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียน (NETS-S) ปี 1998 ขึ้นใหม่ โดยได้เผยแพร่และมีการนำไปใช้ในปี 2007 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักเรียน ครู และผู้บริหาร สามารถเรียนรู้และนำไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดประสิทธิผลในโลกยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน โดยมาตรฐานที่ผ่านการพัฒนาขึ้นใหม่นี้มุ่งเน้นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คุณสมบัติเว็บ 2.0 และการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ผู้เรียนต้องแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ในการสร้างความคิดใหม่ สร้างองค์ความรู้ พัฒนานวัตกรรมและพัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 2 การสื่อสารและการประสานความร่วมมือ (Communication and Collaboration) ผู้เรียนใช้สื่อดิจิทัลและสิ่งแวดล้อมในการสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน โดยการใช้สภาพแวดล้อมและสื่อดิจิทัล พัฒนาความเข้าใจในวัฒนธรรม และมีความตระหนักต่อโลกโดยการส่งเสริม เพื่อนนักเรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาทางไกลในการส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3 ความคล่องแคล่วในการวิจัยและการหาข้อมูล (Research and Information Fluency) ผู้เรียนประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลในการรวบรวมข้อมูล ประเมินผล วางกลยุทธ์

เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้น เลือกลงแหล่งข้อมูล และเครื่องมือดิจิทัลตามความเหมาะสมกับงานจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบและรายงานผล

มาตรฐานที่ 4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Critical Thinking, Problem Solving and Decision Making) ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการวางแผนและการค้นคว้า การบริหารจัดการโครงการ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ โดยใช้เครื่องมือและแหล่งข้อมูลดิจิทัลที่เหมาะสม ใช้กระบวนการที่หลากหลาย และมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 5 การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ผู้เรียนเข้าใจในมนุษย์ วัฒนธรรม และประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ตลอดจนการปฏิบัติกฎหมาย และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี มีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ทักษะที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้และการเพิ่มผลผลิต แสดงความเป็นผู้นำในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

มาตรฐานที่ 6 การดำเนินงาน และแนวคิดทางเทคโนโลยี (Technology Operations and Concepts) ผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ดี ความคิดรวบยอด ระบบ และการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยี เลือกใช้แอปพลิเคชันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ่ายทอดความรู้ที่เป็นปัจจุบันสู่การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่

ถัดมา ในปี 2008 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ต้องการที่จะพัฒนาให้ครูเป็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียน (NETS-S) ที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ในปี 2007 ต้องการให้ครูมีการวางแผนและประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถพัฒนาวิชาชีพและกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนชุมชน ครูผู้สอนทุกคนควรมีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐาน พัฒนามาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับครู (NETS-T) ขึ้นใหม่และเผยแพร่ในปี 2008 ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 อำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ (Facilitate and inspire student learning and creativity) ครูผู้สอนใช้ความรู้ด้านเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกในการสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เป็นจริงของโลก สร้างสรรค์นวัตกรรมการคิดและการประดิษฐ์ ในสภาพแวดล้อมที่เสมือนจริง

มาตรฐานที่ 2 ออกแบบและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผล (Design and develop digital age learning experiences and assessments)

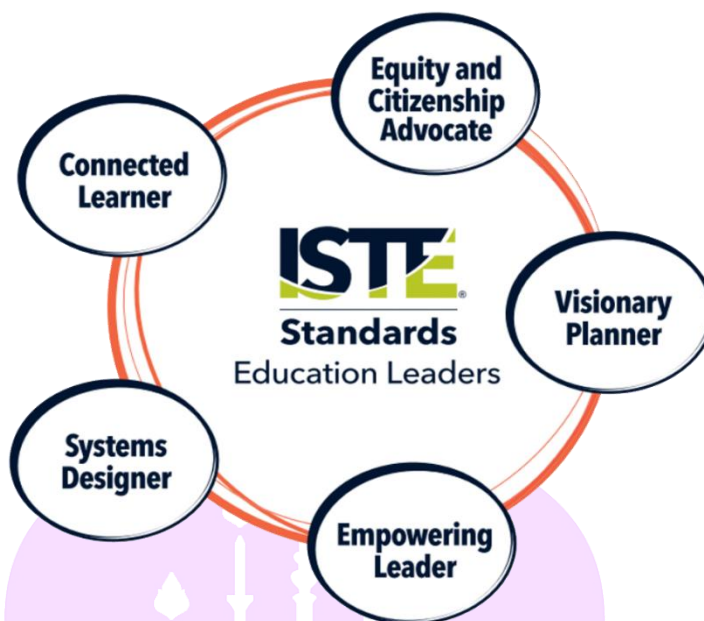
ครูผู้สอนออกแบบและพัฒนากิจกรรมประเมินประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้เนื้อหา ความรู้ ทักษะและมีทัศนคติที่ดีตามมาตราฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 การเป็นแบบอย่างการทำงาน และการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Model digital age work and learning) ครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะ ใช้ระบบเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นแบบอย่างและอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อดิจิทัล ร่วมมือกับผู้เรียน เพื่อมีส่วนร่วมงาน ผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชน สร้างระบบการทำงานด้านนวัตกรรมในสังคมดิจิทัล

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลและความรับผิดชอบ (Promote and model digital citizenship and responsibility) ครูผู้สอนมีความเข้าใจเรื่องราวในท้องถิ่น และเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมโลก จัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียน จัดสื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบและพัฒนาวัฒนธรรมดิจิทัล มีพฤติกรรมและเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ถูกต้องตามกฎหมาย และจริยธรรมในวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5 การส่งเสริมการพัฒนาระดับวิชาชีพและความเป็นผู้นำ (Engage in professional growth and leadership) ครูผู้สอนพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสดงความเป็นผู้นำทางวิชาชีพในสถานศึกษา ชุมชน โดยการส่งเสริมและแสดงถึงการมีประสิทธิภาพในการใช้สื่อดิจิทัล

และต่อเนื่องมา ในปี 2009 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้ทำการพัฒนามาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (NETS-A) ขึ้นอีกครั้งเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนและครูที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

ภาพ 1 แสดงมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของ ISTE ปี 2009
ที่มา: International Society for Technology in Education (2009, Online)

จากมาตรฐานดังกล่าวข้างต้น ได้มีนักการศึกษา นักบริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกานำไปใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อประเมิน และวัดศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าว ได้ถูกกำหนดและนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (Technology Leadership) โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ด้านที่ 1 การเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจ นำไปสู่การพัฒนาและดำเนินการตามวิสัยทัศน์บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศประกอบด้วย

1. สร้างแรงบันดาลใจและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น
2. มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการพัฒนา การดำเนินการและการเชื่อมโยงเทคโนโลยีเข้ากับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
3. สนองตอบแผนงาน นโยบายระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ตลอดจนระดมทุนเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงเทคโนโลยีเข้ากับวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์

ด้านที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Digital-Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริม รักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยจัดและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ประกอบด้วย

1. ทำให้เชื่อมั่นในการสร้างนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง
2. สร้างรูปแบบและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ
3. จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. สร้าง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ระดับโลกที่สามารถส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ การมีความคิดสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล

ด้านที่ 3 ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ (Excellence in Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน อำนวยความสะดวกให้ครูได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. จัดสรรทรัพยากร และการเข้าถึงเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว
2. มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยการจัดการอบรม สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตลอดจนบุคลากร ในการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี
3. ส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ใช้อุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล
4. ส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนสนับสนุนให้มีการประเมินเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน

ด้านที่ 4 การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (Systemic Improvement) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและการบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กร โดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

2. รักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และชำนาญ ส่งความก้าวหน้าทางวิชาการและเป้าหมายของการปฏิบัติงาน

3. สร้างและยกระดับความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ ปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

4. สร้างและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้แข็งแกร่ง บูรณาการระบบเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้

ด้านที่ 5 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมาย รับผิดชอบต่อวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัลประกอบด้วย

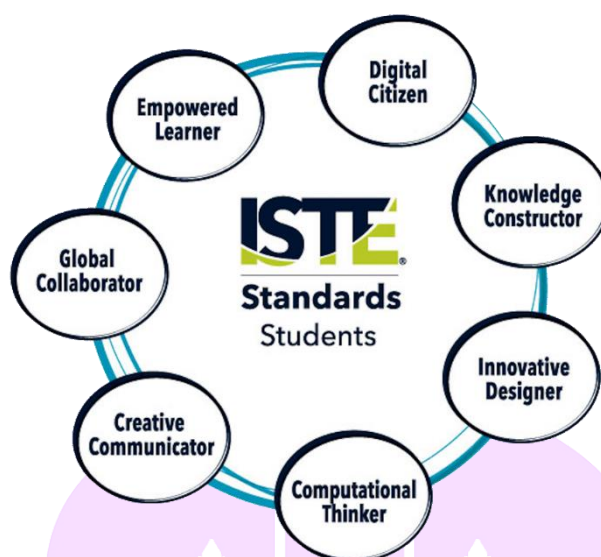
1. สร้างความมั่นใจต่อการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และเสมอภาค ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน

2. ส่งเสริมและเป็นแบบอย่าง กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย ปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรมสำหรับการเข้าถึงและใช้ข้อมูลสารสนเทศทางดิจิทัลและเทคโนโลยี

3. ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อสังคมหลังจากผลที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ

4. เป็นแบบอย่างและอำนวยความสะดวกในการสร้างความเข้าใจทางวัฒนธรรม ในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ระดับโลกผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสารร่วมสมัยและการทำงานร่วมกัน

ภายหลังสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และเห็นถึงความสำคัญของการมีมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางใหม่ในการสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต จึงได้มีการพัฒนามาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียน (NETS-S) ขึ้นเป็นครั้งที่สองในปี 2016 โดยเน้นทักษะและคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเจริญเติบโตในโลกยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 มาตรฐาน ดังนี้

ภาพ 2 แสดงมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักเรียนของ ISTE ปี 2016

ที่มา: International Society for Technology in Education (2009, Online)

มาตรฐานที่ 1 การเสริมพลังผู้เรียน (Empowered Learner) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบรรลุจุดประสงค์ และแสดงศักยภาพให้เห็นถึงการเลือกและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen) รู้ถึงสิทธิ รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลที่กำลังเป็นที่นิยม รับผิดชอบ เคารพในสิทธิและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการแบ่งปันทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนการปฏิบัติงานในโลกยุคดิจิทัลที่เชื่อมโยงถึงกัน และปฏิบัติตนให้ถูกกฎหมายและถูกหลักจริยธรรม

มาตรฐานที่ 3 เครื่องมือสร้างความรู้ (Knowledge Constructor) ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายผ่านการสืบค้นด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อองค์ความรู้ สิ่งประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 การเป็นนักออกแบบนวัตกรรม (Innovative Designer) ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการออกแบบกระบวนการใหม่ ๆ การสร้างสิ่งประดิษฐ์เชิงนวัตกรรม สำหรับการแก้ปัญหา การสร้างประโยชน์ หรือพัฒนากระบวนการคิด

มาตรฐานที่ 5 การเป็นนักคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinker) พัฒนาและใช้กลยุทธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลในการแก้ปัญหา ตลอดจนพัฒนาและทดสอบวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ

มาตรฐานที่ 6 ผู้ถ่ายทอดข้อมูลสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ (Creative Communicator) สื่อสารอย่างชัดเจน และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์สำหรับเป้าหมายที่หลากหลาย ด้วยการใช้อีเมลแพลตฟอร์ม เครื่องมือ ลักษณะรูปแบบ และสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมกับเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 7 การทำงานร่วมกับคนทั่วโลก (Global Collaborator) ใช้เครื่องมือทางดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงกับผู้เรียน เพิ่มพูนการเรียนรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับผู้อื่นทั้งในทีม และหรือในต่างประเทศ

ต่อมา ในปี 2017 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้สังเกตเห็นการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาที่ครูเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ไปสู่การขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองได้ สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) จึงได้กำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักการศึกษา (ISTE Standards for Educators) ขึ้นในปี 2017 เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มาตรฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักการศึกษาสามารถเรียนรู้ควบคู่ไปกับผู้เรียน และผู้นำทางด้านการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ โดย แบ่งมาตรฐานออกเป็น 7 มาตรฐาน ดังนี้

ภาพ 3 แสดงมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับนักการศึกษาของ ISTE ปี 2017

ที่มา: International Society for Technology in Education (2009, Online)

มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียน (Learner) นักการศึกษาควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และหาแนวปฏิบัติที่ยกระดับเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 ด้านการเป็นผู้นำ (Leader) นักการศึกษาจะต้องหาโอกาสในการเป็นผู้นำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้เกิดความสำเร็จ ตลอดจนปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 3 ด้านการเป็นพลเมือง (Citizen) การศึกษาสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนผ่านการออนไลน์ เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเชิงบวก และมีความรับผิดชอบต่อสังคมโลกในยุคดิจิทัล

มาตรฐานที่ 4 การเป็นผู้ประสานงาน (Collaborator) นักการศึกษาสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน การสืบค้นและแบ่งปันทรัพยากร ความคิดและวิธีการแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 5 การเป็นนักออกแบบ (Designer) นักการศึกษาออกแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย

มาตรฐานที่ 6 การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) นักศึกษานำสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน ตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน (ISTE 2016)

มาตรฐานที่ 7 การเป็นนักวิเคราะห์ (Analyst) นักการศึกษาเข้าใจ และใช้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ในปี 2018 สมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้มีการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำทางการศึกษา (ISTE Standards for Education Leaders) โดยพัฒนามาจากมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (NETS-A) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้นำทางการศึกษาในทุกๆระดับได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างแนวทางการเรียนรู้เชิงบวกกับห้องเรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

ภาพ 4 แสดงมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำทางการศึกษาของ ISTE ปี 2018
ที่มา: International Society for Technology in Education (2009, Online)

มาตรฐานที่ 1 การสนับสนุนความเสมอภาคและการเป็นพลเมือง (Equity and Citizenship Advocate) หมายถึง การที่ผู้นำใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม และการเป็นพลเมืองดิจิทัล ส่งเสริม สนับสนุนพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีจริยธรรมและถูกกฎหมาย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ ลดช่องว่างของการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล

มาตรฐานที่ 2 การวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ (Visionary Planner) หมายถึง ผู้บริหาร คุรุบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทางการศึกษาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา กำหนดตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 3 การเป็นผู้นำที่เสริมสร้างศักยภาพ (Empowering Leader) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างวัฒนธรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทางการศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในรูปแบบนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาระบบการประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 4 การออกแบบเชิงระบบ (Systems Designer) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จัดตั้งบุคลากรในดำเนินการดูแลรักษา มีการวางแผนรับมือล่วงหน้าและการดำเนินการปกป้องความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล ปรับปรุงเทคโนโลยี

ต่าง ๆ ให้มีการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์กับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 5 การเรียนรู้ร่วมกัน (Connected Learner) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์กับผู้เชี่ยวชาญในด้านอื่น ๆ เพื่อความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน

ศูนย์การเรียนรู้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Center for the Advanced Study of Technology Leadership in Education: CASTLE) ได้พัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยี จากมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NAST-A) ที่ถูกพัฒนาโดยสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ ในปี 2009 และจัดทำขึ้นเป็นแบบประเมินภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (Principals Technology Leadership Assessment: PTLA) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ (Leadership and Vision) ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการใช้เทคโนโลยี จัดทำแผนด้านเทคโนโลยีของเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่มีข้อมูลจากการวิจัยเป็นฐานในแผนการพัฒนสถานศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยี

ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน (Learning and Teaching) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ช่วยเหลือครูในการการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน มีการจัดเตรียม ดำเนินการประเมินความต้องการของครู อำนวยความสะดวกและส่งเสริมความต้องการพัฒนาวิชาชีพด้านการใช้เทคโนโลยี

ด้านที่ 3 การเพิ่มผลผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ (Productivity and Professional Practice) ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ใช้ระบบการบริหารจัดการที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการเข้าถึงข้อมูล สร้างเครือข่ายการสื่อสารร่วมกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาการใช้งานด้านเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ

ด้านที่ 4 การสนับสนุน การบริหารจัดการและการดำเนินงาน (Support, Management and Operations) ผู้บริหารควรสนับสนุนครูและบุคลากรในการเชื่อมต่อและการใช้ระบบเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณ พัฒนา ปรับปรุงอุปกรณ์ จัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา

ด้านที่ 5 การวัดผลและการประเมินผล (Assessment and Evaluation) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อรวบรวมข้อมูล

ด้านที่ 6 ประเด็นทางสังคม กฎหมายและจริยธรรม (Social, Legal and Ethical Issues) ผู้บริหารควรดำเนินการให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีในสถานศึกษา สร้างความตระหนักถึงจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี กำหนดมาตรการความรับผิดชอบต่อความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยที่เกิดขึ้นบนระบบออนไลน์ เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ผ่านระบบเทคโนโลยี

บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ได้ศึกษาถึงโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้สรุปถึงองค์ประกอบไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มีการใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระตุ้นให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน

2. มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาชีพของผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา

3. มีการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการวัดและการประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการวัด ประเมินผลในการเรียนการสอน

4. มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและจริยธรรม

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ประกอบเชิงพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี จึงควรเป็นดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาในแต่ละกิจกรรม

2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้บุคลากรทางการศึกษาและ ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน มีการจัดสรรทรัพยากร ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างพอเพียง

3. การสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน สร้างบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแพร่หลาย ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

4. อบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านเทคโนโลยี ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถใช้เทคโนโลยี ในการปฏิบัติงาน อย่างได้เหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาให้นำความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการ ปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาในเรื่องการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Zhu (2015) ผู้นำทางความคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอีคอมเมิร์ซและการค้า ระหว่าง ประเทศได้เขียนบทความหัวข้อประกอบสำคัญในภาวะผู้นำแบบดิจิทัล องค์ประกอบ ที่สำคัญที่สุด ในการเป็นผู้นำแบบดิจิทัลประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำ คือ การมองการณ์ไกลเพื่อดูความต้องการในอนาคตของ องค์การความมุ่งมั่นที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่จำเป็นในการย้ายองค์การไปในทิศทางที่ถูกต้อง และ เป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่จะทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากเป็นการดีที่สุดสำหรับองค์การ วันนี้เป็นเรื่อง สำคัญยิ่ง สำหรับความเป็นผู้นำเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และคุณลักษณะของ ยุคดิจิทัลของ VUCA

2. ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเป็น ผู้นำแบบดิจิทัล ซึ่งมักได้รับแรงบันดาลใจจากความอยากรู้อยากเห็นให้ค้นพบวิธีใหม่ในการทำ สิ่งต่าง ๆ ความเป็นผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์หลีกเลี่ยงขั้นตอนและลำดับขั้นที่ไม่จำเป็น

3. การเอาใจใส่ ฟังดูท้าทายและสรุปในเชิงบวกในแง่ที่ว่าบุคคล/กลุ่มผู้นำเข้าใจองค์กร ในระดับใด รู้ว่าทีมงานของตนมีจุดแข็งจุดอ่อน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีความสามารถในการ มองเห็น และปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างดี หลายคนไม่รู้การทำงานและอาศัยอยู่ในกล่องของตัวเอง

และมักจะมองไม่เห็นเพื่อร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคน การเป็นเช่นนี้จะทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพของการทำงานทั้งหมดในขอบเขตที่กว้างขึ้น ผู้นำระดับโลกในปัจจุบันต้องเข้าใจ วัฒนธรรมหลายมุมมองหลาย ๆ แก่มุมการย้ายความเป็นผู้นำจากความไม่แยแสไปสู่การเห็นอกเห็นใจ ต่อการเอาใจใส่

4. การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันมีความจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น ๆ อยากทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเป็นผู้นำคือการทำงานร่วมกันงานสร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างความสำเร็จร่วมกันมีผลตอบแทนมากกว่าผลงานของแต่ละบุคคล ความเป็นผู้นำคือการทำให้อื่นทำในสิ่งที่คุณต้องการให้พวกเขาทำเพราะต้องการทำผู้นำสามารถกระตุ้นผล การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและทีมงานได้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการสนับสนุนภารกิจ ขององค์กรในขณะที่มั่นใจได้ว่าสมาชิกในชุมชนแต่ละคนมีการสนับสนุน แหล่งข้อมูลและแนวทาง ในการประสบความสำเร็จความเป็นผู้นำคือความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่ผันผวน ไม่แน่นอนซับซ้อนและกลุ่มเครือข่ายที่จะสร้างชุมชนเพื่อรับมือกับความท้าทาย

5. พื้นความรู้ความสามารถเท่านั้นที่สามารถเหนือกว่าความเป็นผู้นำจากดีไปหา ยิ่งใหญ่ หน้าที่สำคัญของผู้นำคือการตัดสินใจพื้นความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับความรู้ ถูกต้องของการตัดสินใจ พื้นความรู้ความสามารถส่วนใหญ่ประกอบด้วยการมีประสบการณ์และอยากทราบว่าเมื่อใดที่จะละทิ้ง ประสบการณ์นั้น เมื่อคุณมาถึงความรู้ใหม่ ๆ พรหมแดนใหม่เพื่อความรู้ที่มีอยู่พื้นความรู้ความสามารถ เป็นชุดของการเรียนรู้ การยกเลิกการเรียนรู้ การเรียนรู้ บวกกับความคิดที่เปิดกว้าง

Gerald (2018, Online) ได้นำเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการแบบดิจิทัลไว้ว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ได้วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์นี่คือลักษณะผู้นำแบบดิจิทัล ที่ต้องการมากที่สุดและแรงบันดาลใจที่ชัดเจนที่ทำหน้าที่เป็นเข็มทิศในการชี้แนะพนักงานในขณะที่ทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมแบบกระจายที่พวกเขา มักจะมีอิสระในการตัดสินใจมากขึ้น ทว่า วิสัยทัศน์นั้น อาจไม่เพียงพอ ผู้นำจะต้องให้โอกาสในการดำเนินการ ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล คุณต้องมีวิสัยทัศน์ที่แข็งแกร่งมาก รายการที่คุณจะไปไหนและมันจะแตกต่างกันอย่างไร George Westerman นักวิทยาศาสตร์การวิจัยหลักของโรงเรียนการจัดการสโลแกน “คุณต้องการมีส่วนร่วม อย่างมากกับคนของคุณในการเป็นเจ้าของและทำให้วิสัยทัศน์นั้น” คลี่คลายลงและคุณต้องมีการกำกับ ดูแลที่ดีมาก เข้าใจสภาพแวดล้อมอย่างเพียงพอที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์นั้น

2. สร้างเงื่อนไขที่จะทดสอบผู้บริหารต้องการให้ผู้ นำแสดง ความอยาก รื้ออยาก เห็นวางแผนฟอร์มเสมือนหรือทางกายภาพใน ที่ที่ผู้คนสามารถทดลองกับแนวคิดและรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ รวมถึงกับบุคคลอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยหรือผู้ประกอบการ ไม่มีใครเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าสภาพแวดล้อมดิจิทัลจะพัฒนาไปอย่างไรเพื่อให้ทันกับแนวโน้มดิจิทัลและหาวิธีนำไปใช้กับธุรกิจของคุณ การทดลองเป็นสิ่งจำเป็น

3. ช่วยให้คนที่คิดแตกต่างกัน การคิดที่แตกต่างกันนั้นเกี่ยวข้องกับ การรู้ไม่เพียงแต่สิ่งที่พนักงานมองเห็นเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ยังรวมถึงสิ่งที่ลูกค้าคาดหวัง ผู้นำดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่ต้องสร้างวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่ยังต้องเสริมสร้างความเป็นผู้นำที่ครอบคลุม

4. ให้ความร่วมมือข้ามพรมแดน เมื่อเราขอให้องค์กรแบ่งปันอุปสรรคที่ใหญ่ที่สุดในการทำงานร่วมกันพวกเขาเน้นไปที่วัฒนธรรมความคิดและจิตใจเป็นหลัก โลกดิจิทัลต้องการและเปิดใช้งานการทำงานร่วมกันได้ดีกว่าการสื่อสารภายในองค์กรที่เรียบง่าย

มลิวัลย์ ธรรมแสง (2558, หน้า 10-11) ได้เสนอแนวคิดขององค์ประกอบของภาวะผู้นำด้าน เทคโนโลยีและดิจิทัลเพื่อการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสม มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล 2) การบริหารจัดการเทคโนโลยีในโรงเรียน 3) วัฒนธรรมเรียนรู้ในยุค ดิจิทัล 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา 6) การประเมินและการนิเทศด้วยเทคโนโลยี 7) สังคม จริยธรรม และกฎหมายสำหรับพลเมือง ยุคดิจิทัล และ 8) ความเป็นมืออาชีพ

ชูชาติ พุทธลา และกนกอร สมปราษฎ์ (2561) ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสภาวะผู้นำ ทางดิจิทัล มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 10 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างเครือข่ายทางเทคโนโลยี 2) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมใหม่เพื่อการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี 3) การมีจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยี 4) ความสามารถในการใช้เครื่องมือทางดิจิทัล 5) การสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) 6) การวางแผนงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 7) การพัฒนาวิชาชีพ 8) การสำรวจและการคัดเลือก ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย 9) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎความปลอดภัยของข้อมูลทางดิจิทัล และ10) การวัดและประเมินผล

กนกอร สมปราษฎ์ (2562, หน้า 195) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำแบบดิจิทัลที่ส่งผลต่อการเกิดแบรนด์ของโรงเรียน พบว่า มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล มีดังนี้

1. วิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล
2. การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรและผู้บริหาร
3. สมรรถนะและความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร
4. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
5. จริยธรรมองค์การและสังคมดิจิทัล

จากที่กล่าวมาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่พยายามใช้ อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้ตนเองและบุคคลอื่นในองค์การ มีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยง พร้อมสร้างนวัตกรรมและศักยภาพ เพื่อผลักดันโอกาสและความสำเร็จ ในการเปลี่ยนแปลง การทำงานในยุคดิจิทัล ประยุกต์ใช้และบูรณาการในการบริหารจัดการองค์การ มีการจัดหา อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อสร้างโอกาสในการ เข้าถึงเทคโนโลยีของบุคลากรและสมาชิกขององค์การ พร้อมทั้งส่งเสริม อำนาจความสะกดก ผลักดัน และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรและสมาชิกในองค์การได้ใช้เทคโนโลยีในการ ปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล จากสมาคมเทคโนโลยี การศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education: ISTE) สหรัฐอเมริกา โดยการจัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกัน ดังนี้

มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของ สหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS-A) ปี 2002 มาตรฐานที่ 1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ปี 2009 ด้านที่ 1 การเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ปี 2017 มาตรฐานที่ 2 ด้านการเป็นผู้นำ ปี 2018 มาตรฐานที่ 2 การวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ จากการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของ สหรัฐอเมริกา ข้างต้น ให้ความหมายได้ว่า ผู้นำทางด้านการศึกษากระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ ร่วมกันในการบูรณาการเทคโนโลยีที่สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบรรลุ วิสัยทัศน์ พัฒนาและตรวจสอบแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ปฏิบัติตาม นโยบาย สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม ใช้เทคโนโลยีที่มีการวิจัยเป็นฐาน ดำเนินงานตามแผน ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจ นำไปสู่ การพัฒนาและดำเนินการตามวิสัยทัศน์บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ ประกอบด้วย จากการสังเคราะห์ข้างต้น ให้ความหมายและประเด็นในการศึกษาแนวคิดและ หลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล

มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS–A) ปี 1998 มาตรฐานที่ 4 การใช้เครื่องมือสื่อสารทางเทคโนโลยี ปี 2002 มาตรฐานที่ 3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ ปี 2007 มาตรฐานที่ 2 การสื่อสารและการประสานความร่วมมือ ปี 2016 มาตรฐานที่ 7 การทำงานร่วมกับคนทั่วโลก ปี 2018 มาตรฐานที่ 5 การเรียนรู้ร่วมกัน จากการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา ข้างต้น ให้ความหมายได้ว่า ผู้บริการสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ใช้สื่อดิจิทัลและสิ่งแวดล้อมในการสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน มีความตระหนักต่อโลกโดยการส่งเสริม เพื่อนักเรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาทางไกลในการส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้อื่น ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บุคลากรเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์กับผู้เชี่ยวชาญในด้านอื่น ๆ เพื่อความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน จากการสังเคราะห์ข้างต้น ให้ความหมายและประเด็นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS–A) ปี 2002 มาตรฐานที่ 2 การเรียนการสอน ปี 2008 มาตรฐานที่ 1 อำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ และ มาตรฐานที่ 2 ออกแบบและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผล ปี 2009 ด้านที่ 3 ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ปี 2017 มาตรฐานที่ 2 ด้านการเป็นผู้นำ และ มาตรฐานที่ 6 การเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก จากการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา ข้างต้น ให้ความหมายได้ว่า ผู้บริการสถานศึกษาพัฒนากลยุทธ์ และหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม อำนวยความสะดวกในการสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เป็นจริงของโลก สร้างสรรค์นวัตกรรมความคิดและการประดิษฐ์ ในสภาพแวดล้อมที่เสมือนจริง ต้องหาโอกาสในการเป็นผู้นำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้เกิดความสำเร็จ ตลอดจนปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี เพิ่มคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากการสังเคราะห์ข้างต้น

ให้ความหมายและประเด็นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS-A) ปี 2002 มาตรฐานที่ 4 การสนับสนุนการบริหารและการปฏิบัติการ ปี 2008 มาตรฐานที่ 5 การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำ ปี 2018 มาตรฐานที่ 3 การเป็นผู้นำที่เสริมสร้างศักยภาพ จากการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา ข้างต้น ให้ความหมายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนส่งเสริมทางการศึกษาบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนรู้และการบริหาร ดำเนินการ จัดสรรทรัพยากรทางการเงิน และทรัพยากรบุคคลเพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามแผน บูรณาการแผนกลยุทธ์ แผนด้านเทคโนโลยีและแผนงานอื่น ๆ ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสดงความเป็นผู้นำทางวิชาชีพในสถานศึกษา ชุมชน โดยการส่งเสริมและแสดงถึงการมีประสิทธิภาพในการใช้สื่อดิจิทัล สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาระบบการประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียน จากการสังเคราะห์ข้างต้น ให้ความหมายและประเด็นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร

มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา (National Educational Technology Standards for Administrators : NETS-A) ปี 2002 มาตรฐานที่ 6 ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจริยธรรม ปี 2007 มาตรฐานที่ 5 การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ปี 2008 มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลและความรับผิดชอบ ปี 2009 ด้านที่ 5 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ปี 2016 มาตรฐานที่ 2 พลเมืองดิจิทัล ปี 2017 มาตรฐานที่ 3 ด้านการเป็นพลเมือง จากการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา ข้างต้น ให้ความหมายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมาย รับผิดชอบต่อวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล รู้ถึงสิทธิ รู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลที่กำลังเป็นที่นิยม เคารพในสิทธิและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการแบ่งปันทรัพย์สินทางปัญญา มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนการ

ทำงานร่วมกัน การเรียนรู้และการเพิ่มผลผลิต แสดงความเป็นผู้นำในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ตลอดจนการปฏิบัติงานในโลกยุคดิจิทัลที่เชื่อมโยงถึงกัน และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม และถูกหลักจริยธรรม จากการสังเคราะห์ที่ข้างต้น ให้ความหมายและประเด็นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล จากสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) สหรัฐอเมริกา โดยการจัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ก้าวทันสู่โลกของการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีทักษะในการเรียนรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี การเสพสื่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ในปัจจุบันโลกสามารถเข้าถึงสารสนเทศจำนวนมาก มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสรรค์สร้างและเผยแพร่แนวคิด ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงได้ นำเสนอตามหัวข้อจากทัศนะของนักวิชาการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อนำมาสังเคราะห์โดยการ จัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคดิจิทัลบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร อำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ในการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้

2. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ตอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา การสร้างความร่วมมือทาง

วิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ยาก สร้างความปลอดภัยในระบบการศึกษา มีความตระหนักร่วมกันในผลสำเร็จของเป้าหมายและแผนงาน

3. ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ภาวะผู้นำทางดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ผ่านการใช้ทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม พัฒนาตนเองและสถานศึกษาให้ทันต่อสังคมโลกยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ พัฒนาทักษะในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างมีอาชีพ มีความต่อเนื่อง รวดเร็ว และเกิดการบูรณาการร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาที่มีแนวโน้มต่อความทันสมัย เน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ พัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมการมีทักษะการทำงานแบบไร้ขีดจำกัด สร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

5. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เข้าใจธรรมชาติทางวัฒนธรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม รวมไปถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างถูกกฎหมาย และมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร การแสดงถึงความเป็นผู้นำในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายของภาวะผู้นำในเชิงบูรณาการระหว่างความหมายที่มีพื้นฐานความคิดเพื่อบรรลุความสำเร็จด้วยคนอื่น และความหมายที่มีพื้นฐานความคิด เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่ออนาคตที่ดีกว่า เป็นคุณลักษณะที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการบริหารจัดการ ช่วยเสริมกัน และกันไม่แยกออกจากกัน

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

Blasé & Blasé (2001) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการและได้ข้อสรุปส่วนหนึ่งว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการเน้นการปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงการมีศิลปะในการผสมผสานภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูผู้สอนในชั้นเรียน ทำให้เกิดผลต่อการพัฒนาครูในทางความรู้ ความรู้สึก พฤติกรรม เมื่อเปรียบเทียบความรู้ที่ได้จากงานวิจัย มีข้อเสนอสำหรับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาใช้รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ ต่อไปนี้

1. เน้นการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ
2. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ และวิพากษ์การจัดการเรียนรู้
3. มีการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
4. สร้างข้อตกลงของกลุ่มและองค์กร

รูปแบบข้างต้นที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้นำทางวิชาการควรมีการสะท้อนความคิดเห็นและความก้าวหน้าของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมในการให้ความร่วมมือในการใช้ข้อมูลพื้นฐาน ที่มีการวิพากษ์ในการทดสอบความสามารถของผู้เรียนสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รูปแบบนี้ยังชี้ให้เห็นอีกว่า ผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะต้องสร้างความมั่นใจในกระบวนการภายใน การสร้างนโยบายธรรมเนียมการปฏิบัติและการปฏิบัติการสอน เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ ดำรงสภาพการพัฒนาวิชาชีพครู การสืบค้น การวิพากษ์ และการแก้ปัญหา วิธีเหล่านี้จะทำให้เกิดการพัฒนา และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

Hallinger and Murphy (1985) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ หรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา เป็นการกำหนดกรอบขอบเขตของภาระงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการและสร้างความเข้าใจในภาระงานดังกล่าวให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมไปถึงการประสานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา

3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา บรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างบรรทัดฐาน และทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา และของนักเรียนภายในสถานศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา ทั้งด้านตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษา

Krug (1992) กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในเชิงพฤติกรรม หรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ (Defining mission) หลักการสำคัญในการบริหารงานนั้น จำเป็นต้องวางแผนยุทธศาสตร์ กล่าวคือ วิเคราะห์สภาพงานวิชาการของโรงเรียน (Swot analysis) จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และวางโปรแกรมตอบสนองยุทธศาสตร์ แสดงให้เห็นความสำคัญของกรอบเป้าประสงค์ของสถานศึกษา โดยการทำงานกับผู้ปกครอง นักเรียนและครู เพื่อที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาภายในสถานศึกษา และพัฒนาเป้าหมาย การปฏิบัติงานไปสู่การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษาต่อครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ซึ่งการสื่อสารนี้ทำได้โดยใช้การสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การใช้ป้ายนิเทศ และการประชุมครูและผู้ปกครอง การบริหารการสอนเรื่องหลักสูตรและการสอน

2. การบริหารหลักสูตรและการสอน (Managing curriculum and instruction) การสอนถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญของการเป็นสถานศึกษาที่ดี คุณภาพของหลักสูตร การศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนนั้น Hallinger and Heck (1996) สนับสนุนมุมมองว่า ผู้นำทางวิชาการเป็นแหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และสามารถเข้าไปร่วมดำเนินการกับครูในการปรับปรุงงานวิชาการ ตั้งความคาดหวังที่มีต่อครูและนักเรียน บริหารจัดการหลักสูตรและการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

3. การนิเทศการสอน (Supervising teaching) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการนิเทศ การสอน มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องมากกว่าจะเป็นเพียงการนิเทศการสอนตามสภาพ ปัญหาผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไปข้างหน้า ต้องให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพในตัวของครูแต่ละคน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูน การเรียนรู้ของนักเรียนได้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหาร

หลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอนตามหลักการนิเทศแบบสอนแนะและการนิเทศแบบเพิ่มพูนศักยภาพ

4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring student progress) ถึงแม้ว่า ตลาดที่รับคนเรียนจบเข้าทำงานจะเป็นการทดสอบขั้นสุดท้ายก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องทำการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมผู้เรียน ผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์หลายในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนและต้องทำการประเมินเป็นประจำ

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (Promoting instructional climate) เมื่อบรรยากาศของสถานศึกษาเป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของผู้เรียนและครูออกมา

ประสิทธิ์ เชี่ยวศรี (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร 22 รายการ และสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน 23 ข้อ สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการสถานศึกษา (School management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการวางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการ จัดโครงสร้างองค์การที่สนับสนุนการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ บริหารการเปลี่ยนแปลง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ และสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (Curriculum and instruction management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เน้นความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู มีความสามารถในการนิเทศการสอนของครู ประเมินผลการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ออกแบบ สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตรติดตาม กำกับ ดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน

3. การบริหารตนเองที่มั่งานและชุมชน (Community team and personal management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างทางคุณธรรม จริยธรรม ยอมรับความแตกต่างทางความคิดและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบริหารเวลา พิชัย์เวลาการเรียนการสอน โดยทำตัวให้พบเห็นอยู่เป็นนิจในโรงเรียนและชุมชนการกระทำของผู้อื่น คิดนอกกรอบ

พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

จากแนวทางการพัฒนาข้างต้นกล่าวได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งในด้านการจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ พฤติกรรม และการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ เสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน พัฒนาการด้านการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล

Hickman and Akdere (2018) ได้กล่าวถึงความพยายามขององค์กรที่มีการสูญเสียทรัพยากรในการพัฒนาความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยใช้รูปแบบของการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก และมีขีดจำกัดในการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ การอบรมนั้นเป็นการได้มาเพียงกระบวนการในขณะที่ผู้นำต้องเผชิญกับความซับซ้อนของปัญหาของแต่ละองค์กรที่แตกต่างกันในระยะยาว จึงได้เสนอวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ภายในองค์กรควรมีหน่วยงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้นำขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน เนื่องด้วยภายในองค์กรมีสมาชิกจำนวนมากที่ต้องปฏิบัติงานตามการตัดสินใจ ความสามารถและวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กร โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้นำองค์กรควรมีความรู้ ความเข้าใจ มีข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ระบุถึงข้อบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารงานต่อไป

2. การนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการพัฒนาและวางแผนการพัฒนาความเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล กล่าวคือ การพัฒนาความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีดิจิทัลจะต้องอาศัยระยะเวลาและทรัพยากร ในองค์กรควรมีการตรวจสอบพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีดิจิทัลของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดความสำเร็จระยะยาวที่ยั่งยืนขององค์กร

3. องค์กรควรพัฒนาความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นกระบวนการหลักขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจจรธรรม (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องปรับตัวให้ทันเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา รวมทั้งมีการวางแผน วิธีการและกระบวนการในการทำงานที่ทันสมัย ผู้บริหารต้องมีความรู้ ทักษะ และวิสัยทัศน์ เพื่อจะสามารถทำงานได้ในสังคมยุคดิจิทัล ดังนี้

1. ความรู้เรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหาร คำว่า สารสนเทศ (Information) หมายถึง สารระความรู้ ความจริงที่สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดสื่อสาร นำไปใช้ศึกษาเพื่อเรียนรู้หรือเก็บรวบรวมได้ การบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับขีดความสามารถ ทักษะความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการ บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลให้เข้ากับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง การติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. ขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานในสถานศึกษามีข้อควรพิจารณา 4 ประการดังนี้

2.1 ขีดความสามารถในการจัดหาทรัพยากร เพื่อการเสาะหาเปรียบเทียบ ต่อรองเลือกเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ

2.2 ขีดความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารงานได้เต็มศักยภาพทันสมัย บำรุงรักษา การพัฒนาทักษะของครูและบุคลากร การจัดทำตารางการใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดหาเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับครูและนักเรียน ส่วนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล การปรับปรุงข้อมูลให้เชื่อถือได้และเป็นปัจจุบัน สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ขีดความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการสนับสนุน พัฒนาหรือส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ดัดแปลง ปรับแต่ง หรือค้นหาวิธีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ที่ดีกว่า

2.4 ขีดความสามารถในการติดตาม ประเมินและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พิจารณาจากกระบวนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานเพื่อให้แน่ใจว่าการใช้เทคโนโลยีนั้นเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นหรือไม่

3. การจัดการเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน สถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก อิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนและสถานการณ์ของการเรียนการสอนแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อบริการและการจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยสภาพแวดล้อมทางการเรียนในสถานศึกษาปัจจุบันถูกกำหนดด้วยเทคโนโลยีที่ได้มีการพิจารณานำเข้ามาใช้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสถานศึกษาอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

3.1 เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต (Technology Alters Orientation) การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา สภาพการของครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา รวมถึงผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนภายในสถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เป็นไปตามสังคมโลกในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางานและบุคคล

3.2 เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงวิธีการ (Technology Alters Techniques) กิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในอนาคต ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดการกิจกรรมงานต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์

3.3 เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของการเรียน (Technology Alters Situations of Learning) การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ เพื่อการขับเคลื่อนผู้เรียนสู่การเป็นผู้นำในโลกยุคดิจิทัลในอนาคต

จากที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลข้างต้น กล่าวได้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ การมีวิสัยทัศน์ในการศึกษาพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำองค์กรสู่เปลี่ยนแปลง การทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา โดยอาศัยทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนกระบวนการการทำงานในทุกส่วน ทั้งการบริหารจัดการงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนของครู รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกในการจัดหาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ทันสมัย ก้าวเข้าสู่สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงกิจการภายในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จสูงสุด

การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

จากการสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเยาวชนไทยให้ก้าวทันสู่โลกของการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีทักษะในการเรียนรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี การแสวงหา การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล แนวทางการการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอตามหัวข้อจากทัศนะของนักวิชาการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อนำมาสังเคราะห์โดยการ จัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคดิจิทัลบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร อำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ในการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ตอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา การสร้างความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ยาก สร้างความปลอดภัยในระบบการศึกษา มีความตระหนักร่วมกันในผลสำเร็จของเป้าหมายและแผนงาน

3. แนวทางการพัฒนาด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ภาวะผู้นำทางดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ผ่านการใช้ทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม พัฒนาตนเองและสถานศึกษาให้ทันต่อสังคมโลกยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ พัฒนาทักษะในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีความ

ต่อเนื่อง รวดเร็ว และเกิดการบูรณาการร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาที่มีแนวโน้มต่อความทันสมัย เน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ พัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมการมีทักษะการทำงานแบบไร้ขีดจำกัด สร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

5. แนวทางการพัฒนาด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เข้าใจธรรมชาติทางวัฒนธรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม รวมไปถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างถูกกฎหมาย และมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร การแสดงถึงความ เป็นผู้ผู้นำในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาเหล่านี้เป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และขับเคลื่อนกิจกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอยู่เสมอ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่ออนาคตที่ดีกว่า ส่งผลต่อการพัฒนางานภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยจึงทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) สหรัฐอเมริกา โดยการจัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิริญาพร มุกดา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 3) วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัย

ที่ส่งผลต่อบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวม และ รายด้าน โดยเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการ และด้านการนิเทศ ตามลำดับ 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร งานด้านการนิเทศการสอน งานด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการเรียน การสอน และการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการ การวางแผนงานวิชาการ การส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการ และการนิเทศส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

เกตุสุตา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี 2) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้านการสอน และด้านการจัดการให้สิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 2) ผลการ เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แพรวดาว สนองพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถของผู้บริหารและเสนอแนะการพัฒนาความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 11 ทักษะ คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านการศึกษา ทักษะด้าน

เทคนิค และการสอน ทักษะด้านการวางแผน ทักษะด้านการบริหาร ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการประเมิน ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและบริหารจัดการ และทักษะการสร้างทีมงาน โดยทักษะที่มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดและมีความสอดคล้องกันอันดับแรก คือ ทักษะการสร้าง ทีมงาน และมีแนวทางพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ทักษะด้านเทคนิค คือ ผู้บริหารจะต้องศึกษาหาความรู้ เรียนรู้เทคนิควิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา 2) ทักษะด้านมนุษย์คือ ผู้บริหารควรยึดหลักพรหมวิหาร 4 มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสเข้ากับคนได้ง่าย 3) ทักษะด้านความคิด รวบยอด คือ ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลรอบด้านและนำไปกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ 4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน คือ ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองและเป็นผู้นำด้าน วิชาการ 5) ทักษะด้านความรู้ความคิด คือ ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ หลักและทฤษฎีต่าง ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์และตัดสินใจ 6) ทักษะด้านบริหาร คือ ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารและนำมา ประยุกต์ใช้ปรับปรุงการทำงาน 7) ทักษะด้านการวางแผน คือ ผู้บริหารควรมีเทคนิคในการวางแผน 8) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารควรรู้เทคนิคการสื่อสาร การพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 9) ทักษะด้านการประเมินคือ ผู้บริหารควรพัฒนาศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เกณฑ์การประเมินในรูปแบบต่าง ๆ 10) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและ การบริหารจัดการ คือ ผู้บริหารต้องเปิดใจกว้าง ก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และ 11) ทักษะด้านการสร้างทีมงาน คือ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีม

ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 2) การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสังกัดสถานศึกษา ได้แก่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน และ 3) ปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 66.6 หรือมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 66.6 โดยปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญ หรือมีอิทธิพลมากกว่าวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี มีความสัมพันธ์กันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

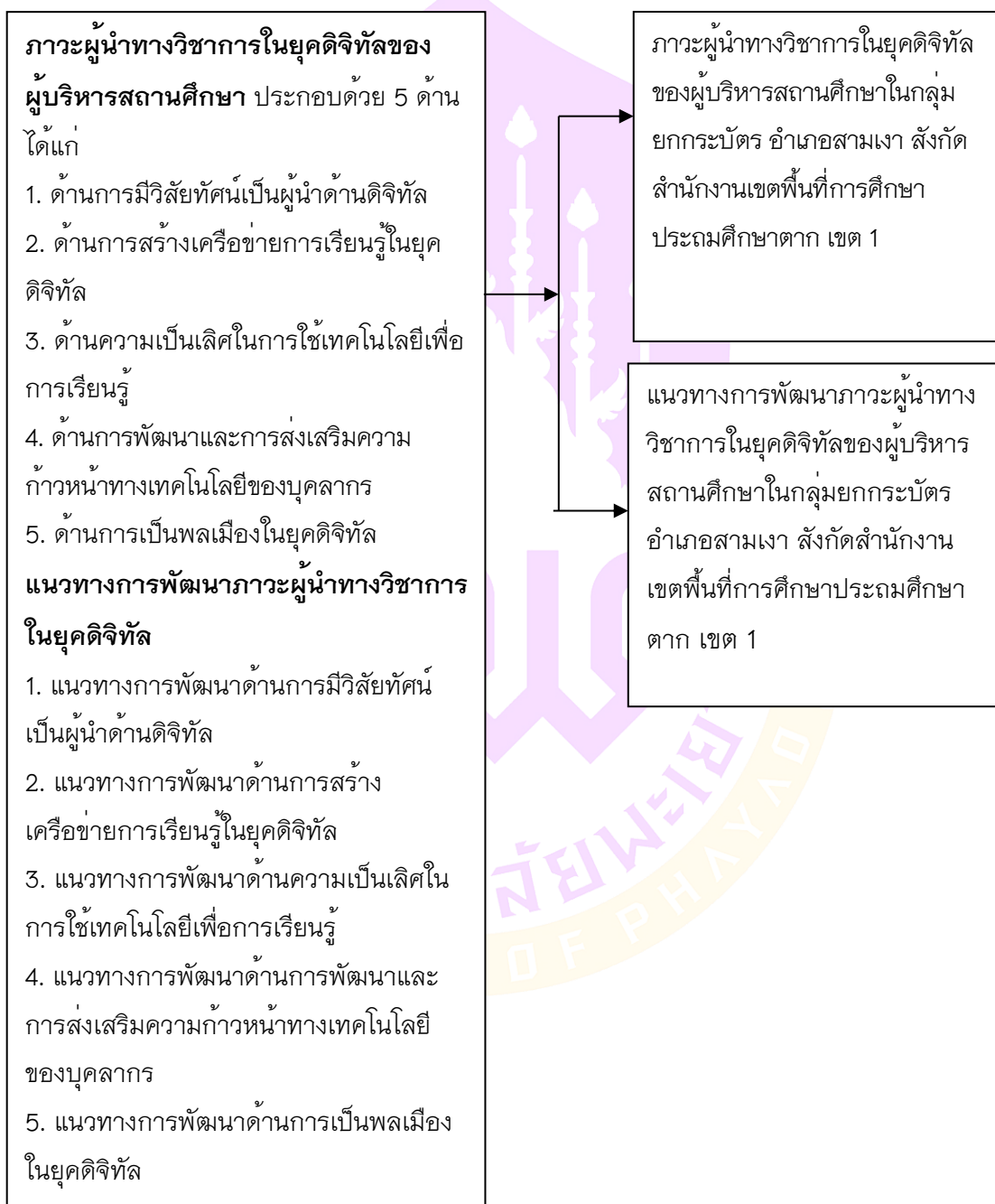
ชญัญญาภักดิ์ ไยดี (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 3.1) ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของหน่วยงานสังกัดเพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา และส่งเสริมการระดมทุน 3.2) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3.3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร 3.4) ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์วางแผนในการพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และ

องค์ความรู้ร่วมกันและควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเก็บและดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก และ 3.5) ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัลผู้บริหารควรมีแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนอย่างชัดเจนและมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และมีเครื่องมือดิจิทัลที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน

จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร (2561) ได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสหวิทยาเขตหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล อยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) การคาดการณ์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษามีเพียง 2 ปัจจัยร่วมกัน คาดการณ์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร ได้แก่ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาวิชาชีพด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เมื่อนำตัวแปรต้นปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาวิชาชีพด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.413 ($R = 0.413$) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยร้อยละ 17.10 ($R^2 = 0.171$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่ามาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสูงสุด คือ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา คือด้านการพัฒนาวิชาชีพด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.241, และ 0.207 ตามลำดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งมีการสรุปกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ภาพ 5 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาใน
กลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก
เขต 1**

มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน
จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครู จำนวน 114 คน รวมประชากรทั้งหมด
ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 126 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง
ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีผลต่อภาวะ
ผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แบบสอบถามเป็นแบบมาตรา
ประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ กำหนดความถี่น้อย ของระดับภาวะ
ผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยวิจัย โดยการสังเคราะห์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบดิจิทัล จากสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) สหรัฐอเมริกา โดยการจัดกลุ่ม (Grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล จำนวน 9 ข้อ

การให้ความหมายของค่าคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็น ตามแบบของ ลิเคิร์ต (สุวิมล ติรภานันท์, 2551, หน้า 58) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมากที่สุด
4	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมาก
3	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลปานกลาง
2	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อย
1	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทาง วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมา กำหนด ขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ของการศึกษา เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยได้มานำผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาวะผู้นำ หรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารทางวิชาการในยุคดิจิทัล และมีตำแหน่งด้านการบริหารงาน ในระดับรองผู้อำนวยการขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

4.2. นายสุรศักดิ์ เอี่ยมทุเรียน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป.ตาก 1

4.3. นางสาวสุกัญญา อิน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.0

ซึ่งค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 1 ซึ่งมีความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยพิจารณาอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสางงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาคกำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.990 ขึ้นไป

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตาม ขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสางงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสางงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

โดยการนำแบบสอบถามพร้อมทั้งสำเนาหนังสือจาก มหาวิทยาลัยพะเยา ติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอรับแบบสอบถามคืน ในระยะเวลาอีกหนึ่งสัปดาห์

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 126 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการเก็บข้อมูล มาตรวจนับและหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. นำผลการวิเคราะห์แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร์อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มาเทียบเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียน โดยหาค่าความถี่ (frequency) และคาร์้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกลุ่มขึ้นไป หรือผู้ที่มีความรู้
ความสามารถในการบริหารงานของแต่ละฝ่ายงาน ในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ซึ่งมี
คุณสมบัติ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป 2) มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ขึ้นไป 3) มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป 4) ได้รับรางวัลต่าง ๆ ในด้านการ
บริหารงานในระดับดีเยี่ยม และมีประสบการณ์ในการบริหารงานอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป จำนวน
5 ท่าน คือ

1. นายวินัย เมฆหมอกผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. นางอรชร ปราจันทร ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
3. นายสุรศักดิ์ เอี่ยมทุเรียน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด
การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
4. นางสาวสุกญา อินอยู่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
5. นางสาวจงรักษ์ แสงแก้ว ตัวแทนครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ตาก เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สัมภาษณ์สถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ
ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่ง
ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงวิชาการในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล
ตามกรอบมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (National
Educational Technology Standards for Administrators : NETS-A) ของสมาคมเทคโนโลยี

การศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) ผู้วิจัยได้ศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของการศึกษาแนวทางไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร และด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1 ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำมาวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นวิเคราะห์การตอบคำถามจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้ความถี่ในการวิเคราะห์เนื้อหา จากผลการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล มีผู้ให้ข้อมูลจากสถานศึกษา รวม 126 คน คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

1. ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 12 แห่ง รวมทั้งสิ้น 126 คน แยกพิจารณาตาม เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน(คน) (N = 126)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	44	34.9
1.2 หญิง	82	65.1
รวม	126	100.00
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	12	9.5
2.2 ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	114	90.5
รวม	126	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ระดับปริญญาตรี	82	65.1
3.2 ระดับปริญญาโท	43	34.1
3.3 ระดับปริญญาเอก	1	0.8
รวม	126	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 ต่ำกว่า 5 ปี	27	21.4
4.2 6-10 ปี	69	54.8
4.3 11 ปีขึ้นไป	30	23.8
รวม	126	100.00
5. ขนาดของโรงเรียน		
5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)	60	47.6
5.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน)	66	52.4
5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป)	0	0
รวม	126	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 126 คน เมื่อจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน

คิดเป็นร้อยละ 65.1 เพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 65.1 ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ตามลำดับ เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามขนาดของโรงเรียนที่สังกัด พบว่า ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 และรองลงมาสังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ในการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล 5 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน	μ	σ	ระดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล	4.35	0.67	มาก
2	ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.41	0.59	มาก
3	ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.44	0.58	มาก
4	ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร	4.46	0.58	มาก
5	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.45	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย		4.45	0.51	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.58$) ระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.54$) ระดับมาก และ ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.58$) ระดับมาก และด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.59$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.67$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.51 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล (N = 126)

ข้อ	ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์	4.61	0.57	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาให้มีความมุ่งมั่น ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัล	4.52	0.62	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปรับประยุกต์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารลงในแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.49	0.59	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการผสมผสานวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์	4.48	0.60	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.60	มาก
6	ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข	4.38	0.64	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา	4.37	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.48	0.50	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์ ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.57$) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาให้มีความมุ่งมั่น ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.62$) ระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาปรับปรุงยุค เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารลงในแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.59$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการผสมผสานวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) ระดับมาก และผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.64$) ระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.70$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวม เท่ากับ 0.50 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (N = 126)

ข้อ	ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน	4.35	0.67	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ	4.37	0.66	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ที่ติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว	4.40	0.68	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพสิ้นเปลืองเกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่องกับกลุ่มเครือข่าย	4.42	0.67	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล	4.42	0.66	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา โดยนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูล	4.44	0.66	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล	4.46	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.41	0.59	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.70$) ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา โดยนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูล ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.66$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.66$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูง เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่องกับกลุ่มเครือข่าย ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.66$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ที่ติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.68$) ระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.66$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.67$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.59 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (N = 126)

ข้อ	ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง	4.43	0.69	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	4.48	0.67	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย	4.42	0.66	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง บูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการ การดำเนินการ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้	4.43	0.65	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร	4.44	0.63	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน	4.44	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย		4.44	0.58	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

தாக เขต 1 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.67$) ระดับมาก รองลงมา มี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.63$) ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.69$) ระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง บูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สู้ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.66$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.58 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร (N = 126)

ข้อ	ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้	4.45	0.64	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล	4.44	0.63	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน	4.48	0.64	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	4.44	0.64	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สั้นไหวให้เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง	4.48	0.68	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมความมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของบุคลากรแบบไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	4.48	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		4.46	0.58	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

தாக খেত 1 ด้ানการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.64$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพ สิ้นไหล เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.68$) ระดับมาก และ ผู้บริหารส่งเสริมความมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของบุคลากรแบบไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.68$) ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้าน การศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.64$) ระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือ สื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.63$) และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.64$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.58 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (N = 126)

ข้อ	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ	4.43	0.65	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ	4.41	0.65	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน	4.48	0.60	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี	4.48	0.60	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี	4.48	0.60	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำความเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร	4.43	0.63	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อเทคโนโลยี	4.46	0.63	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อเทคโนโลยี	4.46	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย		4.46	0.58	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่การใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.63$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่การใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.63$) ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสารระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.54 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสัมภาษณ์ โดยมีผู้ให้ข้อมูล

ในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เรียงลำดับรายด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกันแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดเรียนการสอน การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1”

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้น สนับสนุน อำนาจความสะดวกให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีคุณภาพ

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2”

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และความเป็นผู้นำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงภาพวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ผ่านหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการประชุม การพูดคุย การเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งการนำวิสัยทัศน์ มาขับเคลื่อนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3”

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งในองค์กร โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีในการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดการเกื้อกูล ร่วมกันพัฒนาองค์กรด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4”

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนกลยุทธ์ให้มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา แสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์สู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5”

จากการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 1 รายด้าน ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกันแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้น สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีคุณภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์ให้มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา แสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์สู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

2. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปกติในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ การประสานงานระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1”

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล กำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน มีการวางแผนและกำหนดนโยบายร่วมกับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2”

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3”

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีเข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ของครู สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4”

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการสร้างเครื่องช่าย มีการนิเทศ ติดตาม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการ เรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5”

จากการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1 ราชดำเนิน ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปกติในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานสร้างแพลตฟอร์มการ เรียนรู้ การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ การประสานงานระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาผ่าน แอปพลิเคชันออนไลน์ต่าง ๆ ควรสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครู และบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวก จัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ควรวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อเพิ่ม ศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครู และผู้เรียน มีการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถตอบสนองความต้องการในการ เรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย

3. ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการสร้างและดูแลระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ ให้เข้มแข็งโดยการพัฒนาความคล่องแคล่ว ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้ บุคลากรในสถานศึกษา เพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เต็มใจทดลองในสิ่งใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการทำงานในทีมและมีสาระสนเทศที่ดีและเป็นปัจจุบัน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1”

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ด้วยการศึกษาริเริ่มการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง ด้วยการฝึกฝน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี สร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2”

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและให้การสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาครูเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3”

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้นวัตกรรมอยู่บนพื้นฐานของการที่ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบกับประสบการณ์จริง เนื้อหามีการแลกเปลี่ยนบนเครือข่ายออนไลน์ มีการแบ่งปันความรู้สื่อกันและกัน และคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการทำงาน และการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4”

3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอน กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อบรม พัฒนา ศึกษาค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สร้างต้นแบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5”

จากการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 รายงาน ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการสร้างและดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้เข้มแข็งโดยการพัฒนาความคล่องแคล่ว กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษา เพิ่มพูนศักยภาพ ในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เต็มใจทดลองในสิ่งใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการทำงานในทีมและมีสารสนเทศที่ดีและเป็นปัจจุบัน ควรเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ด้วยการศึกษารียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง สร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ให้การสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการเรียน การสอน เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองโดยการ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาได้อบรม พัฒนา ศึกษาค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สร้างต้นแบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน

4. ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซอฟต์แวร์ ของสถานศึกษาที่เพียงพอ และตอบสนองความต้องการของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ และวางแผนการใช้ทรัพยากร สร้างพันธมิตรที่สนับสนุนกับสถานศึกษา ผ่านเทคโนโลยี

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1”

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการนิเทศภายใน โดยการนิเทศแบบออนไลน์ อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทาง การศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสร้างแรงจูงใจให้กับครูและ บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนในการสร้างผลงาน นวัตกรรม จัดหาเวทีในการแข่งขัน จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือการลงมือทำ

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2”

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิด ประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหา เทคโนโลยี กั้นพัฒนาครู และบุคลากรให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี สนับสนุนครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มี

การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3”

4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาส่งเสริม พัฒนาทักษะของบุคลากรให้ตรงกับงาน เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือสนับสนุนกิจกรรมเพื่อดึงศักยภาพของบุคลากรได้มีโอกาสในการเรียนรู้ และปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรให้เติบโตในทางเดียวกัน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันและมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทักษะของบุคลากรที่จำเป็นในอนาคตในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัล

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4”

4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5”

จากการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 รายงาน ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เรียนในการสร้างผลงาน นวัตกรรม จัดหาเวทีในการแข่งขัน จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือการลงมือทำ พัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซอฟต์แวร์ของสถานศึกษาที่เพียงพอ และตอบสนองความต้องการของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนตรวจสอบ และวางแผนการใช้ทรัพยากร สร้างพันธมิตรที่สนับสนุนกับสถานศึกษาผ่านเทคโนโลยี สนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยี มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันและมีส่วนร่วม

ในสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทักษะของบุคลากรที่จำเป็นในอนาคตในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัล

5. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ มีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1”

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมาย และจริยธรรม ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2”

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ด้วยการวางระบบโครงสร้างการใช้งานเทคโนโลยีให้อยู่ในกรอบของความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรม

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3”

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างเข้าใจและปลอดภัย เช่น ทักษะการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ทักษะรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์ บริหารจัดการให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชาญฉลาด นักเรียนได้เรียนตามความต้องการและตรงกับความสามารถของผู้เรียน

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4”

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา การใช้ระบบปฏิบัติการเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในงานต่าง ๆ รวมถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ MIS อื่น ๆ ที่เป็น

ส่วนสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

“ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5”

จากการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ราชดำเนิน ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกันและทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อย่างถูกต้องและปลอดภัย ควรสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างเข้าใจและปลอดภัย บริหารจัดการให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชาญฉลาด นักเรียนได้เรียนตามความต้องการและตรงกับความสามารถของผู้เรียน

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และ
เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
ยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

**1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก
เขต 1**

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุค

ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์ ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาให้มีความมุ่งมั่น ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัล ระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาปรับประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารลงในแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการผสมผสานวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน ระดับมาก และผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษาระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูลระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูง เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่องกับกลุ่มเครือข่าย ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ที่ติดต่อสื่อสารกับทาง

โรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว ระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ระดับมาก

1.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ระดับมาก รองลงมา มี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง บูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สู้ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพ สืบโหล เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ระดับมาก และ ผู้บริหารส่งเสริมความมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของบุคลากรแบบไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาและการใช้

เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ ระดับมาก

1.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ระดับตามภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี ระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ ระดับมาก และ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากลผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสารระดับมาก ระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

แนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้เกิดปฏิบัตินวัตกรรมร่วมกันแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดเรียนการสอน การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีคุณภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และความเป็นผู้นำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงภาพวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ผ่านหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการประชุม การพูดคุย การเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งการนำวิสัยทัศน์มาขับเคลื่อนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งในองค์กร โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีในการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดการเกื้อกูล ร่วมกันพัฒนาองค์กรด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนกลยุทธ์ให้มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา แสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์สู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

2.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปกติในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัตินวัตกรรมสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ การประสานงานระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล กำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน มีการวางแผนและกำหนดนโยบายร่วมกับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีเข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการสร้าง

เครือข่าย มีการนิเทศ ติดตาม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บทบาทในการจัดการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการสร้างและดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เข้มแข็งโดยการพัฒนาความคล่องแคล่ว ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษา เพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เต็มใจทดลองในสิ่งใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการทำงานในทีมและมีสาระสนเทศที่ดีและเป็นปัจจุบัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ด้วยการศึกษารับรู้การใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง ด้วยการฝึกฝนอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี สร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและให้การสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาครูเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้นวัตกรรมอยู่บนพื้นฐานของการที่ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบกับประสบการณ์จริง เนื้อหามีการแลกเปลี่ยนบนเครือข่ายออนไลน์ มีการแบ่งปันความรู้สื่อกันและกัน และคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอน กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อบรม พัฒนา ศึกษาค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สร้างต้นแบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน

2.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซอฟต์แวร์ ของสถานศึกษาที่เพียงพอ และตอบสนองความต้องการของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ และวางแผนการใช้ทรัพยากร สร้างพันธมิตรที่สนับสนุนกับสถานศึกษาผ่านเทคโนโลยี 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการนิเทศภายใน โดยการนิเทศแบบออนไลน์ อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ

สร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนในการสร้างผลงาน นวัตกรรม จัดหาเวทีในการแข่งขัน จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือ การลงมือทำ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิด ประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหา เทคโนโลยี กั้นพัฒนาครู และบุคลากรให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี สนับสนุนครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ม ีการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบ ออนไลน์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรพัฒนาส่งเสริม พัฒนาทักษะของบุคลากรให้ตรงกับงาน เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือสนับสนุน กิจกรรมเพื่อดึงศักยภาพของบุคลากรได้มีโอกาสในการเรียนรู้ และปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันและ มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทักษะของบุคลากรที่จำเป็นในอนาคตในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัล 5) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรอำนวยความสะดวก กระตุ้น จัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วม ในสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมี ส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ มีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือ ดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี สร้างความ ตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและ จริยธรรม ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกันและทักษะการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ด้วยการวางระบบโครงสร้างการใช้งาน เทคโนโลยีให้อยู่ในกรอบของความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรม 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างเข้าใจ และปลอดภัย เช่น ทักษะการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทักษะรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์ บริหารจัดการให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างชาญฉลาด นักเรียนได้เรียนตามความต้องการและตรงกับความสามารถของ

ผู้เรียน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา การใช้ระบบปฏิบัติการเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในงานต่าง ๆ รวมถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ MIS อื่น ๆ ที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ มีนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้นำเทคโนโลยีมาดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ก้าวสู่สังคมยุคดิจิทัล สามารถนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมานั้น ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทำให้สถานศึกษาหลายแห่งไม่สามารถจัดการศึกษาในรูปแบบ Onsite ภายในสถานศึกษาได้ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ ผลักดันให้เกิดการจัดการศึกษาที่บูรณาการด้วยเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เกิดการพัฒนาตนเองมีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษา ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการสร้างรูปแบบการสื่อสารของบุคลากรผ่านระบบดิจิทัล สร้างแรงบันดาลใจ กำหนดนโยบาย ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน รวมถึงการปฏิบัติงานในสถานศึกษา สนับสนุน กระตุ้นครูและบุคลากร พัฒนาความรู้ ทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่มีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครอบคลุมต่อการใช้งาน และง่ายต่อการเข้าถึงของนักเรียน ครูและบุคลากร จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดูแลรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นย้ำ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมายของสังคม ซึ่งการปฏิบัติตนดังกล่าวของผู้บริหารแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาส่งผลให้มีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ดังผลการวิจัยข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ (2557) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผล ต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2. เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 รายงาน พบว่า

1.2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษาและเห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ที่ทันสมัย ปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการ จัดการเรียนการสอน การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการศึกษาสำหรับครูและผู้เรียน และได้แสดงออกถึงความมีวิสัยทัศน์ทางด้าน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และพันธกิจของ สถานศึกษาให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และง่าย ต่อการใช้งาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาทักษะผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล กระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อธิติฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด สระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผล ต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.2.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจบทบาทของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการสร้างเครือข่าย มีการนิเทศ ติดตาม สนับสนุนให้ครูและ บุคลากรได้นำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกปีการศึกษา ประกอบกับในปัจจุบันมีครูและบุคลากร ในสถานศึกษารุ่นใหม่จำนวนมาก จึงเป็นผลดีในการการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอก สถานศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถตอบสนอง

ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญาภักดิ์ ใยดี (2561) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

1.2.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการเพิ่มประสิทธิภาพความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความถูกต้อง รวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีประสบการณ์และความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการงานส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนนำเทคโนโลยีมาบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อ ออกคำสั่ง ประสานงานในการดำเนินงานต่าง ๆ แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบออนไลน์ มีการปฏิบัติงานสอนที่บ้าน หรือ “Work From Home” โดยใช้การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีการจัดทรัพยากรเทคโนโลยีสำหรับนักเรียน ครูและบุคลากรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ครูและบุคลากร จากการอบรมให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะสำคัญในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย กำหนดให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากร มีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) โดยใช้สื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สร้างรูปแบบการสื่อสาร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน เช่น ไลน์ (Line) เฟสบุ๊ก (Facebook) ในการติดต่อสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ (2557) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย

พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.2.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาผลักดันให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีการกระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาสมรรถนะขั้นสูงทางด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้พร้อมต่อการใช้งานตลอดเวลา พัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซอฟต์แวร์ ของสถานศึกษาที่เพียงพอ และตอบสนองความต้องการของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ และวางแผนการใช้ทรัพยากร สร้างพันธมิตรที่สนับสนุนกับสถานศึกษาผ่านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ (2557) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อภิษรณรงค์และกุลหลาบ ปุริสาร (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม ด้วยการวางระบบโครงสร้างการใช้งานเทคโนโลยีให้อยู่ในกรอบของความปลอดภัย ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกันและทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ (2557) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยแยกเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกันแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการศึกษาสำหรับ ครูและผู้เรียน สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้น สนับสนุน อำนาจความสะดวกให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีคุณภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์ให้มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับภารกิจในการบริหารสถานศึกษา แสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์สู่สถานศึกษายุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรดาว สมองฝัน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าผู้บริหารจะต้องสร้างวิสัยทัศน์ และมีการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ลงไปนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ สร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกเพื่อให้เต็มใจปฏิบัติตามวิสัยทัศน์นั้น

2.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปกติในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ การประสานงานระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

ต่าง ๆ ควรสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครู และบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกจัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ควรวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและผู้เรียน มีการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญาภัค ไยดี (2561) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาเครือข่าย ที่ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารจัดการเทคโนโลยีในการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารต้องมีการพัฒนาเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์วางแผนในการพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกันและควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเก็บและดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก

2.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการสร้างและดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เข้มแข็งโดยการพัฒนาความคล่องแคล่ว ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษา เพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เต็มใจทดลองในสิ่งใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีการทำงานในทีมและมีสาระสนเทศที่ดีและเป็นปัจจุบัน ควรเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ด้วยการศึกษารับรู้การใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง สร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้การสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาครูเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอน เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อบรม พัฒนา ศึกษาค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สร้างต้นแบบนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญาภัค ไยดี (2561) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี

ในการสื่อสาร ส่งเสริมให้คณะครูศึกษางานวิจัยต่าง ๆ จากการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ พร้อมกับจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือให้พร้อมต่อการใช้

2.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร
ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เรียนในการสร้างผลงาน นวัตกรรม จัดหาเวทีในการแข่งขัน จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือการลงมือทำ พัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซอฟต์แวร์ ของสถานศึกษาที่เพียงพอ และตอบสนองความต้องการของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ และวางแผนการใช้ทรัพยากร สร้างพันธมิตรที่สนับสนุนกับสถานศึกษาผ่านเทคโนโลยี สนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยี มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนผ่านระบบออนไลน์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันและมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทักษะของบุคลากรที่จำเป็นในอนาคตในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญา ภาคโยตี (2561) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ วางแผนพัฒนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทักษะกระบวนการในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางาน และจัดเก็บดูแลระบบข้อมูลให้สามารถเรียกใช้ได้สะดวก

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีภูมิคุ้มกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ควรสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ในการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างเข้าใจและปลอดภัย เช่น ทักษะการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความเห็นอก เห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทักษะรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์ บริหารจัดการให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชาญฉลาด นักเรียนได้เรียนตามความต้องการและตรงกับความสามารถของผู้เรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ที่พบว่า ผู้บริหารจะต้องสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบ ต่อการใช้เทคโนโลยี กำหนดให้มี นโยบายด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี โดยการออกข้อบังคับความปลอดภัยในการใช้ เทคโนโลยี ไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร์อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี มีความชำนาญ รอบรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาระบบ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมเข้ามาใช้กับการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรสร้างนวัตกรรมที่เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ จัดสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีอย่างเพียงพอเพื่อส่งเสริมให้ นักเรียนได้ใช้อุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้ สืบค้นข้อมูล และติดต่อสื่อสารอย่างเป็นปกติจนเกิดเป็นทักษะ การใช้เทคโนโลยี ส่งเสริม สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และระบบทางเทคโนโลยี จัดสรรงบประมาณ สำหรับใช้ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือทางเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครู และบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมให้ครูสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (Learning Platform) ที่สามารถ ช่วยพัฒนาองค์ความรู้แก่ตนเองและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศได้ผ่านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร์อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร์อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1
3. ควรมีการศึกษา สมรรถนะทางด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตร์อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร สมปราชญ์. (2562). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษา
ทฤษฎีฐานราก. *วิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 12(34), 51-66.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และกุหลาบ ปุริสาร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัด อุตรธานี. *วารสารบัณฑิตเอเชีย*, 8(2), 178-
188.
- ชญญาภัค ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารดุสิตบัณฑิตทาง
สังคมศาสตร์*, 8(1), 150-164.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2562). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อความสำเร็จในการปฏิรูป
ด้านดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2565, จาก
file:///C:/Users/OS_Home/Downloads/249- Article%20Text-628-5-10-
20190910.pdf
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2552). *ภาวะผู้นำในองค์กร*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ชูชาติ พุทธลา และกนกอร สมปราชญ์. (2561). *องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางดิจิทัลสำหรับ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด
หนองบัวลำภู*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณัฐวดี พงศ์สิริ. (2560). *ผู้นำในยุคดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2565, จาก
<http://www.dharmniti.co.th/digital-economy>.
- ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ. (2557). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี*

**สารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา,
นครราชสีมา.

ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กร
ทางการศึกษา. **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ**, 7(1), 7-20.

ถาวร ส่งเอียด. (2550). **ภาวะผู้นำทางวิชาการ.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ทอพลเลอร์ อัสวิน. (2538). **คลื่นลูกที่สาม.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา.**

วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.

น้ำฝน รักชากกลาง. (2553). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

บรรจบ บุญจันทร์. (2554). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7).** กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.

ปกรณ์ ศรีสกุล. (2561). **ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล.** สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2565, จาก

<https://today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+Digital+Era>

แพรวดาว สมองผัน. (2557). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารศึกษาศาสตร์**

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 37(4), 42-50.

ไพเราะ พัดดาสิงห์. (2554). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริม
การวิจัยในชั้นเรียนกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การประถมศึกษาอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
, พระนครศรีอยุธยา.

มลิวลัย ธรรมแสง. (2558). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของ**

- ผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**, 11(2), 10-11.
- วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ. (2561). **ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 20(1), 261-271.
- วิชญ์ จุลวรรณ. (2547). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.**
- วีรชาติ วิลาศรี. (2550). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.**
- สมศักดิ์ จีวัฒน์นา. (2555). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.**
- สมสะนิด วงคำจัน. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิร์รานี วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.**
- สิริญาพร มุกดา. (2558). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.**
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุชนา โกมลวานิช. (2563). **องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2565, จาก <https://app.gs.kku.ac.th>**
- สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจธรรม. (2561). **การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี.**

- วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(1), 350–363.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). **ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศนีย์ สุกิจใจ. (2560). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถียุทธ ในจังหวัดนครสวรรค์ (สาขาพุทธบริหารการศึกษา)**. วิทยานิพนธ์ พศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช. (2560). **ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- อีริค ชมิดท์ และเจเรด โคเฮน. (2557). **ดิจิทัลเปลี่ยน โลกเปลี่ยน**. (สุทธิวิชญ์ แสงศาสดา, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โพลีบุ๊กส์. (ต้นฉบับภาษาอังกฤษ พิมพ์ ค.ศ. 2014).
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โครงการสานพลังประชารัฐ**. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.truelookpanya.com>
- Bamburg, J. D., and Andrews, R. L. (1990). **Instructional Leadership, School Goals, and Student Achievement: Exploring the Relationship between Means and Ends**. Retrieved September 9, 2022, from <http://www.dbonline.igroupnet.com/eric/detail.nsp>
- Blasé, J., and Blasé, J. (2001). **Empowering Teachers: What Successful Principals Do**. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Carter, C. J., and Klotz, J. (1990). What principle must know before assuming the of Instruction leader. **BASSP bulletin**, 4(6), 36–41.
- Duickert, J. (2016). **Digital leadership: Changing paradigms for changing times**. New York: Prentice–Hall.
- Gerald, C. K. (2018). **Common Traits of the Best Digital Leaders**. Retrieved July 5, 2022, from <http://sloanreview.mit.edu/article/common-traits-of-the-best-digital->

leaders/. International.

Girvan, N. (2001). **Reinterpreting the Caribbean**. Forthcoming: UWI Press.

Hallinger, P., and Heck, R. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of the empirical research. **Educational Administration Quarterly**, 32(1), 5–44.

Hallinger, P., and Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. **Elementary School Journal**, 86(2), 217–247.

Hearsum, S. (2015). How to develop digital leadership capability. **Strategic HR Review**, 14(5), 208–210.

Hickman, L., and Akdere, M. (2018). Effective leadership development in information technology: building transformational and emergent leaders. **Industrial and Commercial Training**, 50(1), 1–9.

International Society for Technology in Education. (2009). **ISTE Standards for Administrators (Permitted Educational Use)**. Retrieved July 7, 2022, from [https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%2C%202009%20\(Permitted%20Educational%20Use\).pdf](https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%2C%202009%20(Permitted%20Educational%20Use).pdf)

Krug, R. E. (1992). **Leadership and performance beyond expectations**. New York: Free Press.

McEwan, K. (2003). 7 steps to effective instructional leadership. California: Corwin. **International Research Journals**, 2(12), 1784–1800.

Sieber S., Kagner, E., and Zamora, J. (2013). **How to be digital leader**. Retrieved December 24, 2022, from [http://www.forber.com/sites/iese/2013/08/23/how to be a digital leader/](http://www.forber.com/sites/iese/2013/08/23/how%20to%20be%20a%20digital%20leader/)

Stodd, J. (2014). **The Social Leadership Handbook**. United Kingdom: Sea Salt Publishing.

Wildy, H., and Dimmock, C. (1993). Instructional leadership in primary and secondary school. **Journal of Educational Administration**, 31(21), 43–61.

Woodward, O., and DeMille, O. (2015). **What is Social Leadership**. Retrieved August 1, 2022, from <http://www.thesocialleader.com/socialleadership>

Zhu, J. (2015). Keeping it all together: auxin–action crosstalk in plant development.

J. Exp. Bot., 66, 4983–4998.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร
อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลของการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการวางแผนหรือการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรและการจัดการศึกษาได้

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตของทางวิชาการ เพื่อการศึกษาในครั้งนี้อย่างเดียว ผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาโดยภาพรวม คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น ในการตอบแบบสอบถามจึง ขอความกรุณาจากท่านตอบให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกนิษฐิกา พรหมวาทย์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูและบุคลากร

3. ระดับการศึกษา

ระดับปริญญาตรี

ระดับปริญญาโท

ระดับปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี

6-10 ปี

11 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ผู้ตอบ
แบบสอบถาม

ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

คำชี้แจง โปรดพิจารณา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
ตามความคิดเห็นของท่านตามสภาพจริง โดยกำหนดระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลน้อยที่สุด

แนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล
2. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
3. ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร
5. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
ดานการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล						
1	ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษาให้มีความมุ่งมั่นร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัล					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปรับประยุกต์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารลงในแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการผสมผสานวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน					
6	ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา					
ดานการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล						
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองชุมชน ที่ติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
11	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีอาชีพลื่นไหล เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่องกับกลุ่มเครือข่าย					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล					
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดการฐานข้อมูลของ สถานศึกษา โดยนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูล					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล					
ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้						
15	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุค ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมาย สูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทาง เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความ สามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สู่ ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุ เป้าหมาย					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้ เข้มแข็ง บูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุน การจัดการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและ การเรียนรู้					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน					
ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร						
21	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระจุนจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้					
25	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สั้นไหวล เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง					
26	ผู้บริหารส่งเสริมความมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของบุคลากรแบบไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพ					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล						
27	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน					
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจรรยาบรรณในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี					
31	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี					
32	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำความเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี					
34	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยี					

ขอเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวกนิษฐิกา พรหมวาที

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1”

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1
ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู

4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสัมภาษณ์จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวกนิษฐิกา พรหมวาทย

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสัมภาษณ์

เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล

1.1 ท่านคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการสร้างความตระหนัก
และเป็นผู้นำให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็น
คุณค่าของวิสัยทัศน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค ภาพประกอบการให้สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (7 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (14 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (21 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (23 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (26 ธันวาคม 2565)

ภาคผนวก ง การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร

อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

คำชี้แจง

แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยกกระบัตร อำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน และขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วยแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในการตรวจสอบเครื่องมือของการค้นคว้าอิสระ โดยมีความหมายดังนี้

+ 1 หมายถึง เนื้อหาสอดคล้อง ถูกต้องและเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง ข้อความ เนื้อหา ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นางสาวกนิษฐิกา พรหมวาทย์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล							
1	ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษา ให้มีความมุ่งมั่น ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้านการใช้ทรัพยากรในยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษาปรับประยุกต์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารลงในแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการผสมผสานวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการปฏิบัติตามเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา	+1	0	+1	3	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล							
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ที่ติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพทันสมัย เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่องกับกลุ่มเครือข่าย	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา โดยนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

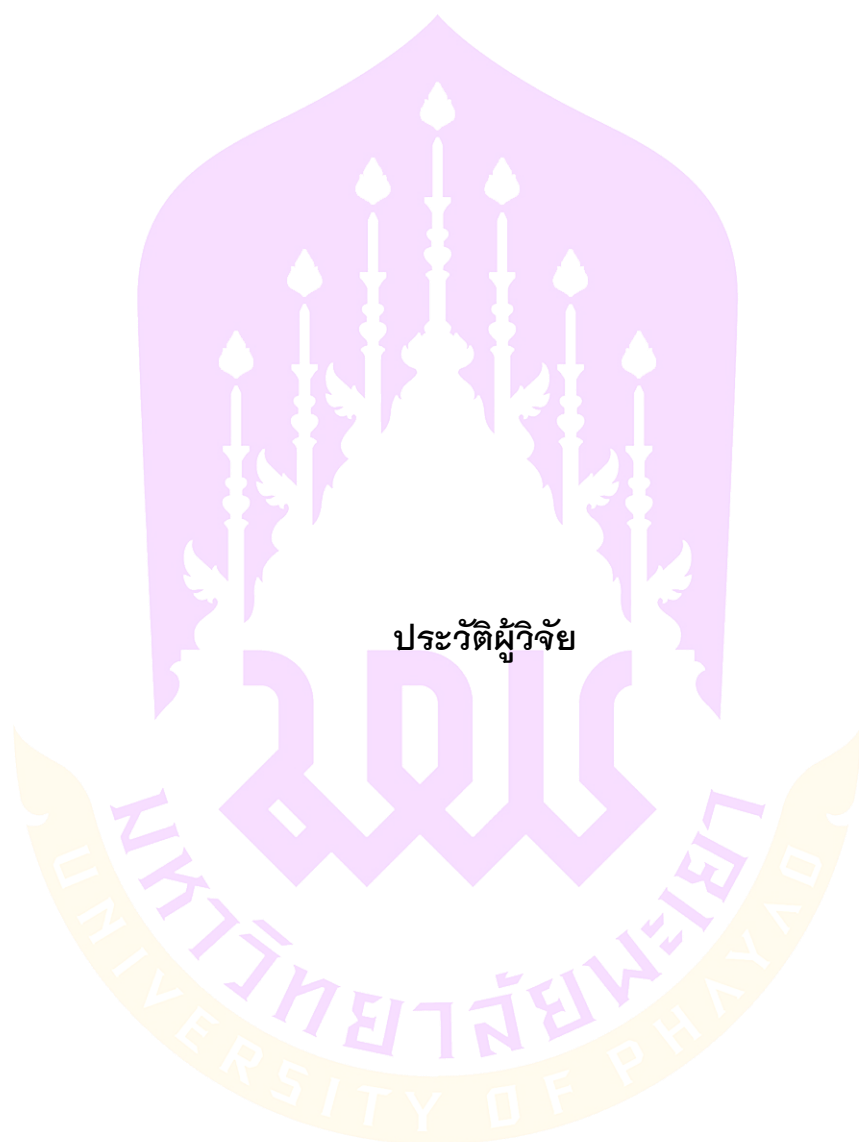
ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
ด้านที่ 3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้							
15	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
17	ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง บูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ขอคำถาม	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร							
21	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรใน ด้านการศึกษาและการใช้เทคโนโลยี และการ มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้าง รูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้ เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัย ทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้ เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมี ประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่าง มีอาชีพ สิ้นโหล เกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารส่งเสริมความมีภาวะผู้นำทาง วิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของ บุคลากรแบบไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้าง ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
ด้านที่ 5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล							
27	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
32	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำความเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
33	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
34	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์ของการเชื่อมต่อเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กนิษฐิกา พรหมวาathy
วัน เดือน ปี เกิด	25 มีนาคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 กศ.บ. (การศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2560 ศศ.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	43 หมู่ 11 ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	กนิษฐิกา พรหมวาathy. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยกกระบัตรอำเภอสามเงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในการประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 866-878). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

